

KAZINCZY - EMLÉKKERT

KÖRNYEZETRENDEZÉSI

KIVITELI TERVE

SÁTORALJAÚJHELY – SZÉPHALOM HRSZ.: 4057

2019. május

T Á J É P Í T É S Z E T

MEGBÍZÓ:

PETŐFI IRODALMI MÚZEUM

H-1053 Budapest, Károlyi utca 16.

Demeter Szilárd főigazgató

GENERÁL TERVEZŐ:

OPEN AIR DESIGN KFT.

1034 Budapest, Pacsirtamező u. 42-44 fsz. 5.

Remeczki Rita tájépítész felelős tervező

TARTALOMJEGYZÉK

TERVLISTA:	5
ELŐZMÉNYEK	9
Tervezési megbízás	9
Megebízó	9
Közbeszerzés és tervezői team	9
Kapott adatszolgáltatás	11
Tervezési terület lehatárolás	11
Tervezési program	12
Kerttörténeti kutatási dokumentáció	14
Kertrégészeti	14
Egyeztetések	16
JELENLÉGI ÁLLAPOT	17
Szabályozási környezet.....	17
Tulajdonviszonyok, földhivatali adatok	17
Védettségek	17
Helyi építési szabályzat	18
Építmények.....	21
Magyar Nyelv Múzeuma	21
Mauzóleum	22
Sírkert	22
Alkotóház (egykori kertészház)	23
Volt istálló	24
Egyéb épületek, építmények	24
Kerítések	25
Burkolatok	26
A kert sétányrendszere	26
Múzeum körüli gyalogos burkolatok és parkoló	27
Berendezési tárgyak	27

Padok	28
Információs táblák és növénytáblák.....	28
Madáretetők, odúk.....	29
Emlékművek, szobrok, plastikák	29
Növényállomány	31
Faállomány felmérés	31
Értékes történeti növényállomány	31
Műszeres favizsgálat	32
Cserje, évelő, gyepszint	34
TERVEZETTÁLLAPOT	35
Kertépítészeti koncepció	35
Történeti kert helyreállítása.....	38
Egykori térszerkezet rekonstrukciója	38
Meglévő sétányok felújítása	39
Eredeti sétányszakas rekonstrukciója	41
Sírkert helyreállítása.....	42
Szökőkút helyreállítása.....	44
Klasszikus virágágy a mauzóleum előtt.....	46
Funkcióbővítő elemek	47
Új sétányszakaszok építése.....	47
Kazinczy-kúria alaprajzi megjelenítése	48
Lugas az alkotóház előterében	50
Berendezési tárgyak	51
Padok és hulladékgyűjtők	51
Információs táblák	52
Zöldfelületek felújítása.....	54
Fakivágás és cserjeirtás, gyepnyesés	54
Fák és cserjék telepítése	56
Talajtakarók, évelők és gyepesítés	57
Kertfenntartási igények, öntözés	60
Meglévő fák kezelési tervéhez:	61

Kitűzés	63
Tereprendezés	63
Szakági kapcsolódások	65
Faállomány műszeres vizsgálata	65
Talajmechanika	65
Építészet	66
Elektromos ellátás	66
Közművek, locsolóhálózat kialakítása	67
Fúrt kút.....	67
Vízgépészet	69

TERVLISTA:

K0-1	Bontási és fakivágási terv	1:500
K0-2	Fenntartási és fakezelési terv	1:500
K1-0	Átnézeti helyszínrajz	1:500
K1-1	Kertépítészeti terv – A terület	1:250
K1-2	Kertépítészeti terv – B terület	1:250
K2-1	Kiemelt részlet – Sírkert és környezete	1:100
K3-1	Kitűzési terv – A terület	1:250
K3-2	Kitűzési terv – B terület	1:250
K4-1	Tereprendezési terv – A terület	1:250
K4-2	Tereprendezési terv – B terület	1:250
K4-3	Tereprendezési terv – Hosszmetszetek	1:250
K5-1	Növénykiültetési terv – A terület	1:250
K5-2	Növénykiültetési terv – B terület	1:250
K5-3	Szőnyegágy növénykiültetési terve	1:50
K5-4	Sírkert növénykiültetési terve	1:100
R1-1	Mintametszetek	1:25
R2-1	Díszmedence részletrajza	1:50 1:25
R3-1	Kazinczy-kúria megjelenítésének részletrajza	1:25
R4-1	Lugas részletrajza	1:50 1:25
R5-1	Bejáratnál fogadó információs tábla részletrajza	1:10
R5-2	Információs tábla részletrajza	1:10
R5-3	Növénytablák részletrajza	1:10
R6-1	Fakönyvtár részletrajza	1:25

ÍRÁSOS:

Műszaki leírás

Mellékletek:

1. Melléklet - Kivágandó fák listája
2. Melléklet - Kezelendő fák listája
3. Melléklet - Kitűzési pontkoordináták
4. Melléklet - Alkalmazott berendezési tárgyak
5. Melléklet - Árazatlan költségvetés kiírás
6. Melléklet - Fenntartási terv

SZAKÁGI TERVEK:

Műszeres favizsgálat (csak digitális formában)

Talajmechanikai vizsgálat

Építészeti tervek – Mauzóleum felújítása

Villamos kivitelezési terv

Külső közműellátás kiviteli terve

Vízgépészeti tervek

Öntözőkutak vízjogi létesítési engedélye

Statikai tervek – Díszmedence és kútakna vasalási terve

TERVEZŐI NYILATKOZAT

Felelős tájépítész tervező:

Név és kamarai szám: Remeczki Rita K 01-5192 (BÉK)
Címe: 1034 Budapest, Pacsirtamező u. 42-44 fsz.5
Jogosultsága: okl. tájépítésmérnök
Tájépítész munkatársak:
Név: Horváth Veronika

Szakági tervezők:

Műszeres favizsgálat:	Ócsvári Gábor	
Talajmechanikus:	Jávor Csaba	Gte-2-367/2005
Építész tervező:	Balázs Tibor	É-1-15-0003
Közműtervező:	Fodor Zoltán	G/05-1344
Elektromos tervező:	Kreitzer Attila	V 07-1054
Kúttervezés:	Schubertné Gergely Ágnes,	VZ-TEL,VZ-TER,VZ-VKG, 18-0509
Vízgépész tervező:	Szűcs Sándor	GP-T 01-10800
Statikus :	Varga Tibor	T-01-0163

Tervezett építési tevékenység megnevezése:

Sátoraljaújhelye-Széphalom hrsz.:4057 telken található Kazinczy-emlékkert megújítása a 'ConnectingHeritage' pályázat keretein belül: A sétányrendszer felújítása és bővítése, történeti térszerkezet helyreállítása, zöldfelületek rendezése, Kazinczy-kúria megjelenítése, Sírkert rendezése, a Mauzóleum belső világításának és fűtésének korszerűsítése, valamint új berendezési tárgyak kihelyezése.

Az ezekhez kapcsolódó szakági tervek (építészeti, külső közműellátás, elektromos és díszvilágítás, fűtő kút,vízgépészet valamint statika) dokumentációit tartalmazza a teljes tervcsomag. A kertépítészeti tervek külön tervdokumentáció részei. A teljes környezetrendezési tervcsomag összevont engedélyezési-kiviteli szinten készült.

Telekre ill. környezetére vonatkozó előírások:

- **Zkp** övezeti besorolású területre esik, olyan zöldfelület, amelynek rendeltetési célja: a rekreációs szerepet betöltő, díszkertként is funkcionáló közterület
- történeti kert és természetvédelmi terület

A helye, az ingatlan címe: 3988 Sátoraljaújhely-Széphalom, Kazinczy utca 275. hrsz.: 4057

Alulírott tervező kijelentem, hogy a fenti tárgyú tervdokumentáció készítése során az 1997. évi LXXVIII. Tv. (ÉTV), a 253/1997. (XII. 20.) kormányrendelet az országos településrendezési és építési követelményekről, az építéshatósági eljárásokról és az építészeti műszaki dokumentációk tartalmáról szóló Sátoraljaújhely Város Önkormányzat Képviselő-testülete 8/2005. (V.2.) rendelete, valamint a 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendelet a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról és az érvényben lévő szabványok és műszaki előírások, a tűzrendészeti és az építkezésre vonatkozó egyéb hatósági előírások betartásával készítettem el.

Továbbá nyilatkozom, hogy

- a tervezett kertépítészeti-műszaki megoldások megfelelnek a vonatkozó jogszabályoknak, általános érvényű és eseti előírásoknak
- a vonatkozó nemzeti szabványtól eltérő műszaki megoldás alkalmazására nem került sor a tervdokumentáció elkészítése során
- az építmény tervezésekor alkalmazott műszaki megoldás az Étv. 31. § (1) bekezdés c)–e) pontjában és (5) bekezdésben meghatározott követelményeknek megfelel
- a tárgyi műszaki tervdokumentáció elkészítéséhez szükséges tervezői jogosultsággal rendelkezem

Kelt: Budapest, 2019. május hó

.....
Remeczki Rita
felelős tájépítész tervező

ELŐZMÉNYEK

Tervezési megbízás

Megbízó

Sátoraljaújhely-Széphalom területén lévő 4057 helyrajzi számú telek tulajdonosa a magyar állam, vagyonkezelője a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő zRt., kezelője a Petőfi Irodalmi Múzeum. Jelen tervezési feladatok lebonyolítója, megrendelője a Petőfi Irodalmi Múzeum (továbbiakban PIM), aki egyben a SKHU/1601/1.1/063 'ConnectingHeritages' határokon átívelő pályázat nyertese is, amely pályázat a Kazinczy Emlékkert funkcióbővítő felújítását tartalmazza több pályázati elemmel.

Közbeszerzés és tervezői team

2018 október elején meghívásos tervezési pályázat keretében adtuk be generál árajánlatunkat. A megnyert pályázat után 2018. október 31-én aláírtuk a tervezési szerződést. A tervezést generáltervezőként nyerte meg cégünk, Open air design kft. A tervezést két ütemben kellett elvégezni a szerződés szerint: 1. koncepcióterv, 2. összevont engedélyezési/kiviteli terv (esetleg szükséges engedélyezési ill. bejelentési feladatokkal).

2019. januárjában elkészültek a koncepció tervek, amely alapján lehatárolásra került, mely feladatokat kell kiviteli szinten elkészíteni. A PIM részéről elálltak az építészeti program részét képező beléptető pavilon megtervezésétől és a mauzóleumra vonatkozó fejlesztési igények is minimalizálódtak, így a generál szerződés tartalmában módosult.

A tervezésbe a következő szakági tervezők és szakemberek vettek részt a két fázisban:

- **Tájépítészet:** open air design kft.
Remeczki Rita okl. tájépítészmérnök BÉK K 01-5192
munkatárs: Horváth Veronika
(teljes körű környezetrendezési tervezési feladatok, szakági koordinálás)

- **Építészet:** B5 Építészstúdió kft.
Balázs Tibor okl. építészmérnök É-1-15-0003
munkatársak: Balázs Bálint, Barcza Balázs
(mauzóleum világításának és fűtésének terve)

- **Erdészet:** Garden Faápoló Kft.
Ócsvári Gábor erdőmérnök, a Magyar Faápolók Egyesületének minősített szakértője
(idős faállomány szemrevételezése és kritikus fák műszeres vizsgálata)

- **Hidrogeológia:** Aquandia Vizes Mérnöki Iroda
Schubertné Gergely Ágnes okl.
geológusmérnök
VZ-TEL, VZ-TER, VZ-VKG-18-0509
(fúrt kút tervezése, engedélyeztetése)

- **Külső közmű:** Forma-Style Kft.
Fodor Zoltán okl. gépészmérnök G/05-1344
(a tervezett fúrt kútról működő tervezett kerti csapok vízellátása, díszmedencéhez és egy lehetséges beléptető pavilonhoz szükséges közműkiállások tervezése és engedélyeztetése)

- **Erősáram, gyengeáram:** KaraWatt Terv Bt.
Kreitzer Attila okl. villamosmérnök V 07-1054
(a kerthez, a mauzóleumhoz, a fúrt kúthoz és a díszmedencéhez kapcsolódó elektromos tervek)

- **Vízgépészet:** GanzHydro Kft.
Szűcs Sándor gépészmérnök, vízgépész
tervezőGP-T 01-10800
munkatárs: Mühl Tamás
(a tervezett díszmedence vízgépészetének tervezése)

- **Talajmechanika:** Nyírgeo Kft.
Jávor Csaba okl. hidrogeológus Gte-2-367/2005
munkatárs: Ungvári Albert
(talajmechanikai jelentés a fúrt kúthoz és statikai munkákhoz)

- **Statika:** Varga Tibor okl. építőmérnök, tartószerkezeti szakértő T-01-0163, SZÉS 1-01-0163

(a díszmedence vasbeton medenceteste és a kapcsolódó vízgépészeti akna vasalási terve)

Kapott adatszolgáltatás

Az ajánlattételi fázisban a Megbízó jelentős mennyiségű kutatási, felmérési anyagot szolgáltatott, és a tervezési árajánlatot ezek megismerésével állítottuk össze. Legjelentősebb kutatási anyagok a kerttörténeti kutatási dokumentáció és a faállomány vizsgálat/értékelés szemrevételezéssel.

A tervezés során szintén adatszolgáltatásként megkaptuk a Kertrégészeti kutatási anyagot, mérési eredményeket az egykor Kazinczy kúria alapfalaira vonatkozóan.

Tervezési terület lehatárolás

A tervezési megbízás kétütemű tervezésre szól. Az első, vagyis koncepció fázisban a teljes telekre vonatkozóan készítettük el a terveket. A koncepció fázis egyik lényegi célja a pályázaton (SKHU/1601/1.1/063 ConnectingHeritages) megnyert bruttó 220 millió forint felhasználásának meghatározása. Az így kijelölésre kerülő

Területi lehatárolások a telken: pirossal a pályázattal érintett terület

elemekre, területrészekre a második, vagyis jelen ütemben összevont engedélyezési/kiviteli tervek készülnek. A pályázat csak a történeti kertépítészeti elemeket tartalmazó parkrésze vonatkozik, tehát a Magyar Nyelv

Múzeuma és közvetlen környezete, az egykori gyümölcsös területe csak a koncepció tervfázis részét képezte.

Tervezési program

Az ajánlattételi felhívás részét képezte a szinopszis, amely a teljes telket A-tól H-ig területegységekre osztotta fel és ezen egységekre konkrét megoldandó feladatokat, tervezési igényeket adott meg. Ezen kívül megfogalmazták a kert egészére vonatkozó elvárásokat.

Általános tervezési szempontok:

- emlékpark műemlékként, történeti értékkel bíró kertművészeti alkotásként való helyreállítása
- a növényi állomány alkotta egykori térkompozíció helyreállítása (Petz Ármin)
- *„az igazi szépség karaktere a nyugodalmas nagyság”*- Kazinczy – törekedni, hogy a kerti kompozícióban érvényesüljön ez az elv

Teljes kertre vonatkozó növényállománnyal kapcsolatos feladatok:

- a kert faállományának szelekciója: a veszélyes állapotú fák, kivágása, a térszerkezetet, valamint az értékes faegyedek növekedését zavaró fák kivágása, továbbá a koncepció nélkül, oda nem illő fafajok eltávolítása
- elbozótosodott kertrészek tisztítása
- az egykori térszerkezet rekonstrukciója az 1932-es légifelvételt használva kiindulási alapul
- látványkapcsolatok helyreállítása: főbejárat-mauzóleum, mauzólem-sírkert, mauzóleum - a kert dél-keleti sarka, mauzóleum - az észak-keleti táj, mauzóleum-múzeum látványkapcsolata
- hiányzó faegyedek, facsoportok pótlása: pl.: jellegzetes fenyőfacsoportok újraterelítése, valamint értékes faegyedek pótlása a régi helyükön (amelyek egészségi állapot miatt nem tarthatóak meg)
- a szélső erdőszerű sáv, a facsoportok szegélyein és a kerítés mentén végig a hiányzó cserjeállomány újraterelítése, (fagyalsövény és illatos virágú lombhullató cserjék: pl.: jezsámen, orgona)
- a fasorrá nőtt gyertyánsövény hiányzó részeinek pótlása
- a sűrű facsoportok alatt, árnyékos helyeken árnyéki gyepfótlók/talajtakarók alkalmazása

Teljes kertre vonatkozó burkolatokkal és épített elemekkel kapcsolatos feladatok:

- a kert egykori történeti sétányhálózatának hiteles helyreállítása: egyes hiányzó sétányszakaszok pótlása (kertrégészeti kutatások szerint)
- további sétányok kialakítása a teljesebb bejárhatóság érdekében (az eredeti térszerkezetet nem sértő módon) a sírok mögötti tölgyfasor-szakasztól
- a 70-es évek végén készült betonszegélyek cseréje
- a sétányokon új burkolat kialakítása megfelelő vízelvezetéssel

Teljes kertre vonatkozó berendezési tárgyakkal és szobrokkal kapcsolatos feladatok:

- új padok kihelyezése a főbb látványtengelyekhez, a hosszabb itt-tartózkodás érdekében
- új információs táblák kihelyezése, úgy hogy a látványt és összképet ne zavarják
- egyes-főbb sétányszakaszok megvilágítása
- emlékcsarnok derített fénnnyel való, enyhe kivilágítása

A mauzóleum közvetlen környezetére vonatkozó feladatok:

- a mauzóleum előtti ovális virágágy kúpos kialakítása, centrális kiültetése
- a mauzóleum keleti oldala mellé ültetett kaukázusi szilfák eltávolítása, (a park karakteréről idegen, szabályos rendben ültetett egykori fenyőfacsoport helyén) helyére, lucfenyők/feketefenyők telepítése
- a mauzóleumhoz kapcsolódó teresedés burkolatszéleinek rendezése
- a mauzóleumot megkerülő sétányszakasz helyreállítása (átgondolása)
- egykori Kazinczy-kúria kontúrjának megjelenítése kertépítészeti eszközökkel
- a mauzóleummal szemközti egykori betonmedence újraépítése
- két vasbeton virágtartó visszahelyezése az eredeti helyükre, a mauzóleum környezetébe

A sírkertre vonatkozó feladatok:

- a térszerkezet újragondolása, a Kazinczy-sírt és síremléket körülölelő zárt sövény telepítése ovális alakzatban, az egykori sövényt alkotó gyertyánfák megőrzése mellett
- a sírkert külső szegélyeinek rendezése, az egykori burkolatok kontúrjainak figyelembevétele mellett
- a tölgyfasor irányába továbbvezető sétányszakasz tisztázása

- a sírkertet és az ovális sétány déli részét összekötő hiányzó sétányszakasz kialakítása a kataszteri térkép és régészeti vizsgálatok alapján
- a sírkertet és az ovális sétányt összekötő meglévő sétányszakasz vonalának visszaállítása régészeti vizsgálatok alapján
- Phigie és Sophie sírját jelző műkö kereszt áthelyezése a Kazinczy-Török sír öntöttvas rácsán belülré

Kerttörténeti kutatási dokumentáció

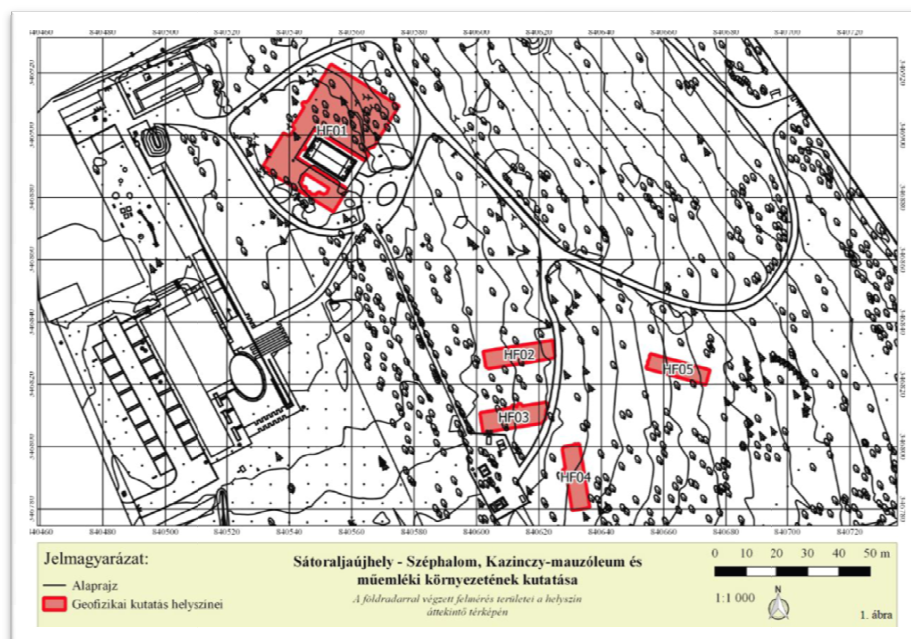
A megbízótól adatszolgáltatásként kapott 2018-ban készült anyagot Alföldy Gábor tájépítész, örökségvédelmi szakértő készítette, Széphalom Kazinczy-emlékpark Kerttörténeti kutatási dokumentáció címen. A kutatási anyag I. kötete a Szövegkötet, amely a kert története szempontjából fontos eseményeket kronologikus sorrendben tagolja, tartalmi felépítése a 86/2018 (korábban: 496/2016.) sz. Kormányrendelet mellékletében foglalt formai és tartalmi követelményeknek megfelelően készült. Az I. kötetben a szerző által fellelhető írott és képi források megemlítésre kerülnek, amelyek a kert történetével kapcsolatos adatokat, utalásokat tartalmaznak. A II. kötet a Képkötet, amely az I. kötetben szereplő képi forrásokat, tematizálva tartalmazza.

A tervezés szempontjából a kutatási anyag fontos kiinduló elemei: értékleltár és szakértői javaslatok, melyek a kutatási dokumentáció esszenciái. Az értékleltárban szerepelnek többek között a megőrzendő, történeti értékkel bíró fák, fás növények és olyan épített elemek, berendezési tárgyak, melyek a kert története szempontjából beazonosítható elemek. Ezek megtartása örökségvédelmi szempontból kimagasló szempont.

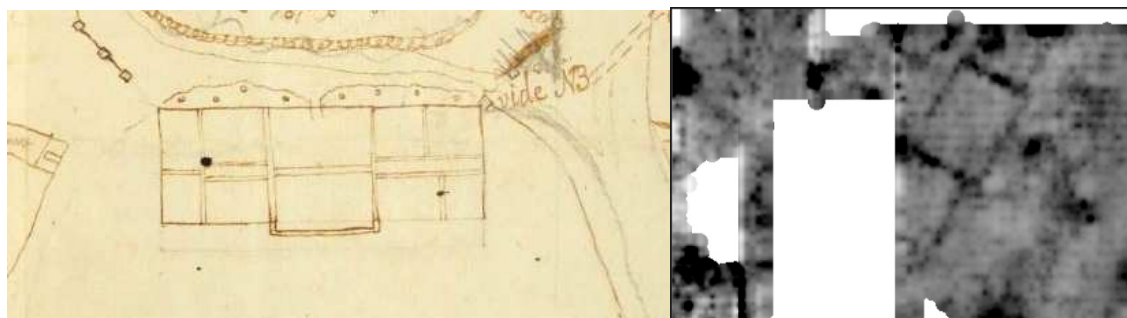
Kertrégészet

Kazinczy Ferenc és családjának egykori kúria épülete a mai mauzóleum épület építésekor (illetve részben előtte) lebontásra került. A kúria két szobája (Kazinczy egykori lakó és dolgozó szobája) az emléksarnok alatt található, az arra részben ráépült. A Megbízó adatszolgáltatásként elkészíttette (2018. november) az épület kertrégészeti, műszeres felmérését, hogy az eddig csak képi ábrázolásokból ismert alaprajz feltáruhásson, kiterjedéséről, irányáról és mélységéről információkat szerezhessünk.

A teljes kutatási anyaga külön megtekinthető a Megbízónál. Készítője: Budavári Ingatlanfejlesztő és Üzemeltető Nonprofit Kft. Régészeti Igazgatóság Lelőhelydiagnosztikai Osztály, Dr. Belényesi Károly és Nagy László régészek. A mérések a kúria alaprajzán (HF01 mérési terület) túl két kerti út nyomvonalára illetve egyik esetében meglétére kerestek adatokat. HF02-HF03 mérések a meglévő, sírkerthez vezető útra vonatkoztak, míg a HF04-05 mérések egy térképi ábrázolásokon látszó, de jelenleg már nem látható útra mértek rá.

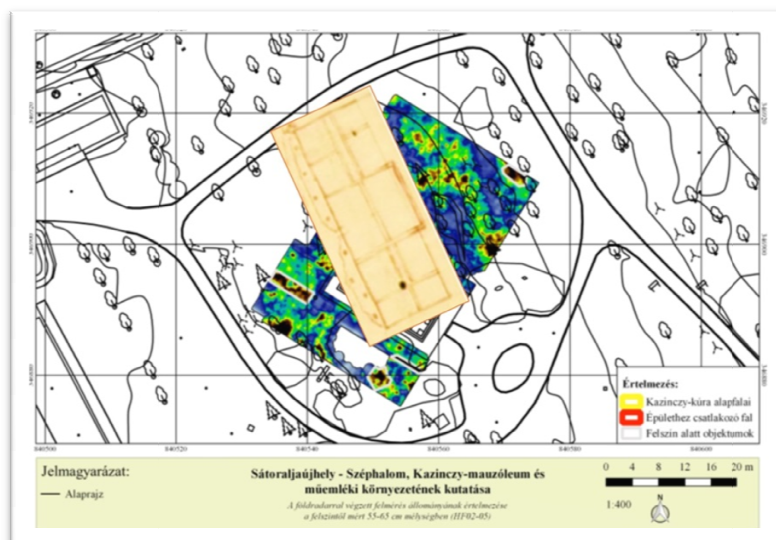

Kertrégészeti mérési helyszínek ábrázolása a geodéziai felmérésen (HF01-HF05)

*Kúria alaprajz korabeli ábrázolása
eredményére*

A régészeti műszeres mérés

Kúria alaprajz korabeli ábrázolása rávetítve a régészeti műszeres mérés eredményére

Egyeztetések

A tervezés során több egyeztetést tartottunk mind a koncepció, mind a kiviteli fázisban. Alapvetően három kérdéskörben folytak egyeztetések, ezeknek megfelelően a Megbízó képviselőivel (Dr. Gyapay László, Máté Zsolt, Nyiri Péter), Sátoraljaújhely főépítészével (Radványi György), PIM restaurátorával (ThurnaynéMijátovits Zorka), a kertrégészeti kutatást végző régésszel (Dr. Belényesi Károly). Az egyeztetések témakörei: kerthelyreállítás, mauzóleum fűtés/világítás, védettségeknek megfelelő engedélyezési kötelezettségek, szabályozási környezet, kertrégészeti kutatás eredményei. A Nemzeti Sírkert esetében a kiviteli anyagokat a sírkert környezetrendezésére vonatkozóan megküldtük a NÖRI képviselőjének (Kismarty-Lechner Csaba), erre visszajelzés nem érkezett.

A kiviteli fázisban a B.A.Z Megyei Kormányhivatal Miskolci Járási Hivatal Hatósági Főosztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztályától ÉTDR-en keresztül hatósági szolgáltatás keretében tájékoztatást kértünk két témában: 1. Kazinczy mauzóleum felújítási munkálatai tárgyában és 2. a Kazinczy Emlékkert funkcióbővítő felújításával kapcsolatban, hogy az milyen hatósági eljárás rend köteles. Az építészeti témában az lktatószám: BO-08D/ÉH/00652-2/2019 válasz érkezett, míg a kertet érintő témában az lktatószám: BO-08D/EH/00785-2/2019 válasz érkezett a hatóságtól. Ezek alapján a kert örökségvédelmi bejelentés

köteles, melynek tartalmát a 68/2018. (IV. 9.) Korm. rendeletmelléklete határozza meg. A kert örökségvédelmi bejelentés köteles.

A hatósági állásfoglalások a 8. Mellékletben megtalálhatók.

JELENLÉGI ÁLLAPOT

Szabályozási környezet

Tulajdonviszonyok, földhivatali adatok

A kapott tulajdoni lap és a földhivatali térképlap másolat, illetve a digitális geodéziai felmérés alapján megállapítást nyert, hogy a Magyar Nyelv Múzeuma, az egykori kertészlak és istálló jelenleg nincsen felvezetve a földhivatali adatbázisba, valamint az 54.688m² telekméret és a kapott digitális telekhatár között (54.578m²) 110m² különbség van. Az adatok felvezetésének folyamata elkezdődött.

A telek tulajdonosa a magyar állam, vagyongazdálkodója a Magyar Nemzeti Vagyongazdálkodó Zrt., kezelője a Petőfi Irodalmi Múzeum.

Védettségek

Örökségvédelmi

Az örökségvédelmi tájékoztatás, és az elérhető adatok alapján a telekre az alábbi örökségvédelmi védettségek vonatkoznak:

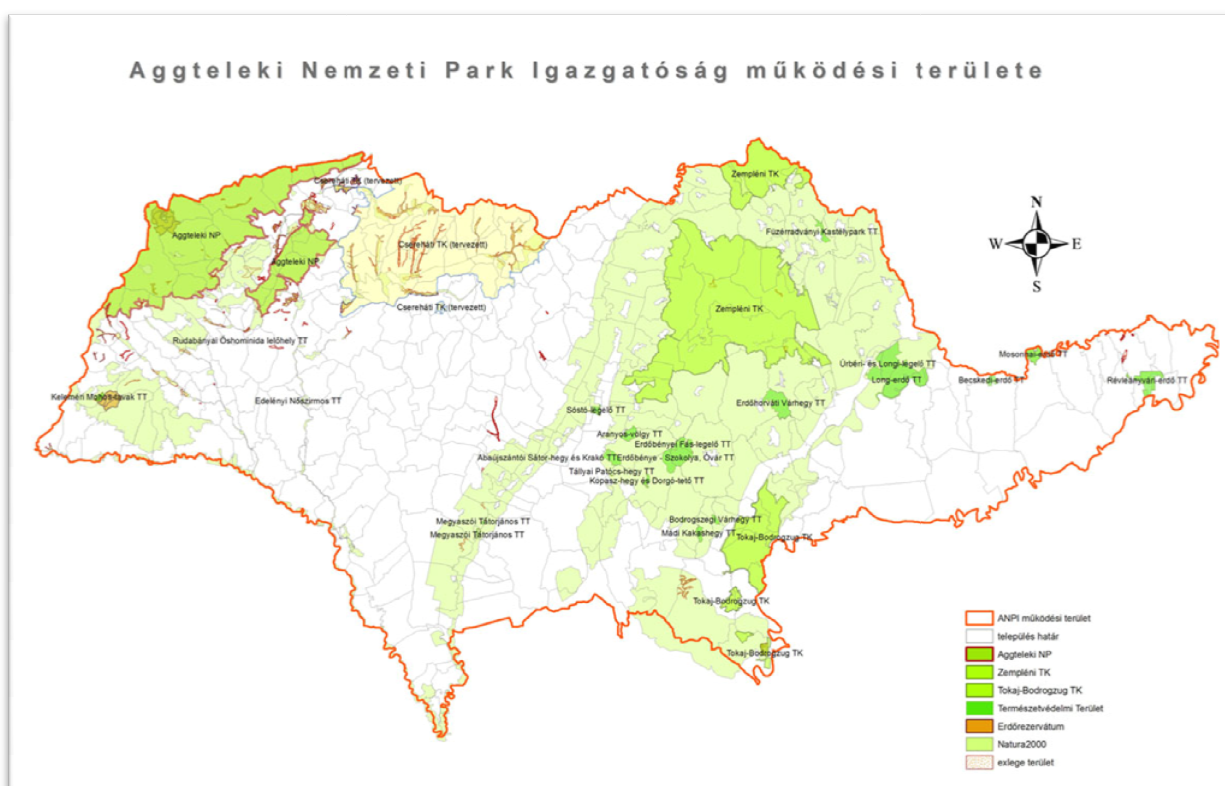
• Kazinczy mauzóleum
(azonosító: 1369 [3170])	műemlék
• Tokaj-hegyaljai történelmi borvidék
(azonosító: 11575 [18739])	műemlék történelmi táj
• Tokaj-hegyaljai történelmi borvidék	
• kultúrtáj védőövezet
(azonosító: 30481)	világörökség
• Sátorajáújhely-Széphalom,
Emlékcsarnok és sírkert	Nemzeti sírkert/Kazinczy-
történelmi emlékhely (NÖRI 2016 óta)

Természetvédelmi

A terület természetvédelmi oltalmával kapcsolatban a következők állnak fenn. A szabályozási terv természetvédelmi területként jelöli feliratában, ugyanakkor nincsen benne a helyi védelem alatt lévő területek listájában (3. melléklete) és szabályozási vonallal sem jelöli a határát. Egyéb

természetvédelmi védettsége nincsen a kertnek, Natura2000 területként sincsen nyilvántartva. A kertépítészeti kutatási dokumentáció szerint a kert 1977-ben megyei szintű védelmet kapott, azonban a deregulációval ezt elvesztette. B-A-Z Megye helyi jelentőségű védett értékeiről című 2009-es kiadványban a „védettsége nincsen megújítva és kezelési terve nincsen” megállapításokkal szerepel.

29	Sátoraljaújhely (Széphalom), Kazinczy Múzeum parkja	Védettség nincs megújítva.	nincs
30	Sátoraljaújhely, Sátor-hegy törésvonala	Védettség nincs megújítva.	nincs

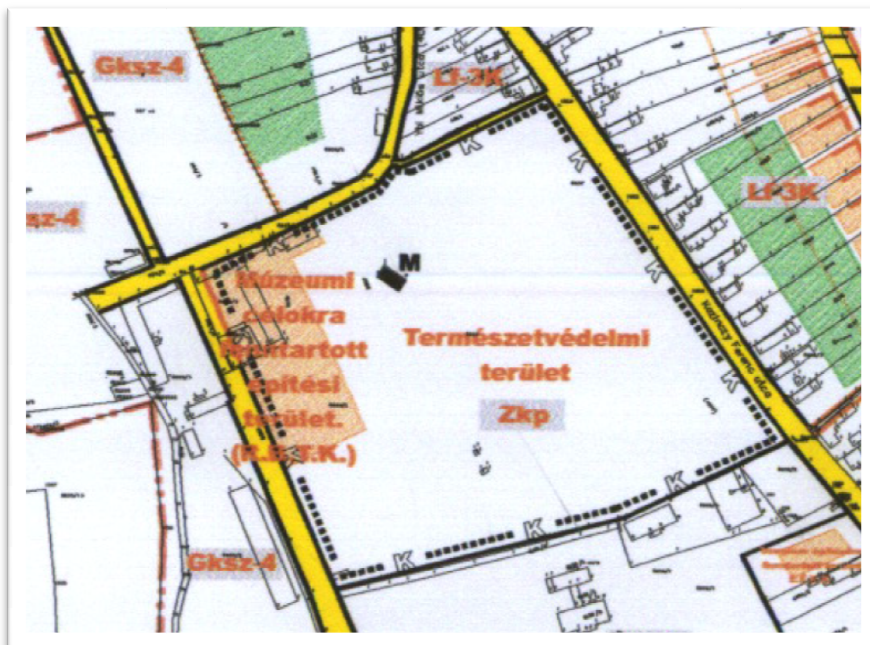
Az Aggteleki Nemzeti Park nyilvántartása szerint nincsen természetvédelmi oltalom alatt.

Helyi építési szabályzat

A helyi építési szabályzat térképi mellékletén a szabályozási terven a következő szabályozási elemek láthatók:

- a telek besorolása Zkp, azaz közpark
- a mauzóleum műemlék

- a telek természetvédelmi terület
- történeti kert határa szabályozási vonal
- múzeumi célokra fenntartott építési terület

Helyi szabályozási terv kivonata a telekre vonatkozóan

C) Zöldterületek (OTÉK 27.§)

A zöldterületi övezetekbe tartozó területek a terület jellemzően növényzettel fedett közhasználatú területrészei.

A zöldterületek a rendeltetési célok szerint az alábbi övezetekre tagozódnak:

- a **Zkp** jelű övezet területei a rekreációs szerepet betöltő, díszkertként is funkcionáló közterületek, vagy közhasználatra átadott területek
- a **Zfk** jelű övezet területei az első sorban díszkertként funkcionáló fásított közterületek, vagy közhasználatra átadott területek
- a **Zkp-k** jelű átmeneti hasznosítású közpark övezet olyan korlátozott használatú közterület, amelynek hobbikertként történő átmeneti hasznosítása az önkormányzat által meghatározott ideig tarthat.
- a **Zv** jelű övezet területei védelmi célú zöldterületek.

A **Zkp** jelű közpark övezetben:

- a pihenést és testedzést szolgáló építmények
- vendéglátó, valamint
- a terület fenntartásához és használatához szükséges építmények,
- a terület használói számára kialakított parkolók.

Övezet jele	A kialakítható új telek legkisebb telekterülete (m ²)		Épület elhelyezésére igénybe vehető legkisebb telek (m ²)	Beépítettség %		Szintterületi mutató	Legkisebb zöldfelület (%)	Beültetési kötelezettség (%)	Megengedett legnagyobb építmény magasság (m)
	Legkisebb	Legnagyobb		Terepszint					
				Alatt*	Felett				
Zkp	-	-	-	2	2	0,015	85	40	5,5
Zkp-k	0	0	0	0	0	0	90	70	0
Zfk	-	-	-	60*	2	0,03	30	35	5,5
Zv	0	0	0	0	0	0	98	90	0

A beépítettséggel kapcsolatban 85% zöldfelületi arányt és 2% szint feletti beépítést enged meg a szabályzat. A geodéziai felmérés és a Magyar Nyelv Múzeumának 2007-es megvalósulási tervében szereplő adatok alapján a következők állapíthatók meg: telek terepszinten jelenleg 280,7m² meglévő épületek + 897,17m² múzeum=1.177,87m² (2,15% beépítettség). A jelenlegi zöldfelülete mérések alapján 48.000,52m² (87,77%).

Összességében tehát az látható, hogy a Magyar Nyelv Múzeumával a megengedett beépítettségi arány 0,15%-al túllépett, vagyis a lehetséges 1093,76m² beépítés helyett 1177,87m². A geodéziai felmérés a meglévő épületek alaprajzai tekintetében még nagyobb beépítettséget mutat. A zöldfelület viszont 2,77%-al több, mint a megengedett minimális.

Építési területet csak a magyar nyelv múzeuma területén jelöl.

A szabályozási terv következő paragrafusai vonatkoznak a területre:

6.§. (3) Az övezetekben meghatározott, az építménymagasságra, a telekterületre, beépítési százaléokra és a zöldterületi fedettségre vonatkozó alsó és felső határértékek csak a településrendezési terv módosításával változtathatók meg.

(4) A területegységen belül közhasználatra kijelölt területet úgy kell kialakítani, hogy az, kerekesszékekkel, gyermekkocsival akadálymentesen is megközelíthető legyen.

11) Épület, építmény a vonatkozó jogszabályok figyelembevételével csak építési helyen helyezhető el.

Táj- és természetvédelem, az élő környezet védelme

16.§ (6) A területen különös gonddal kell óvni a természetet. Meglévő fát (növényzetet) kivágni csak rendkívül indokolt esetben, a jegyző előzetes engedélyével szabad.

(7) A kivitelezések során a meglévő növényzet megóvásáról gondoskodni kell.

(8) A területen a megsemmisített, (kivágott) vagy elpusztult fa visszapótlásáról jelen rendelet előírásainak figyelembevételével annak kell gondoskodni, aki a növényzetet megsemmisítette, illetve ha annak személye nem ismert, akkor a visszapótlás az ingatlan tulajdonosának feladata.

(9) A visszapótlásra szánt növényállomány fajtáját, a telepítés helyét és idejét a hatályos jogszabályok alapján az építésügyi hatóság határozza meg.

(10) A visszapótlásra szánt növényzetet lehetőség szerint az eredeti helyen vagy annak közvetlen környezetében kell telepíteni.

(11) A pótlandó növényzetállomány nagysága engedély alapján kivágott, vagy természetes módon elpusztult fapótlás esetén annak törzsátmérőjének egyenértéke, engedély nélkül kivágott, elpusztított növényzet esetén a törzsátmérő egyenérték kétszerese.

(12) A SZT-n környezetvédelmi-, értékvédelmi és látványvédelmi szempontból érzékenynek jelölt terület telkein fás növényzet ültetése esetén a tájban honos, a helyi alkalmazási hagyományokhoz illeszkedő, a termőhelyi adottságoknak megfelelő díszfák és díszcserjék fajtáiból lehet választani.

Mindezek alapján a fák kivágását a jegyzővel engedélyeztetni szükséges!

Építmények

Magyar Nyelv Múzeuma

Radványi György építész tervei alapján 2007-ben felépített épület a kert legértékeltenebb részén (egykori gyümölcsös) került elhelyezésre, ezzel sértetlenül hagyva a történeti értékkel bíró kertrészt, az Emlékkertet. Ugyanakkor megvalósulásával megváltozott a kert beépítettségének aránya. Az addig közel 5,5 hektáros (54.688m²) területen csak egykori gazdasági épületek (istálló, kertészház) és az emlékcsernok klasszicista tömege volt jelen. Az új épület modern megjelenésével, anyaghasználatával és közel 900m² alapterületével a park legmeghatározóbb építménye lett. Míg előtte a kert a sírkert és az emlékcsernok (mauzóleum) szerves részét képező Emlékkert volt, addig ezzel a főbejáratától legtávolabbi kertrészbe kerülő középülettel a kert mintegy előkertként funkcionál a múzeum előtt.

Mauzóleum

A Kazinczy-emlékkert legfontosabb és legértékesebb építménye és látványossága a Kazinczy tiszteletére épített emlékcarnok, amely részben az egykori Kazinczy-kúria helyére épült. 1863-ban rossz állapota miatt a kúria túlnyomó része bontásra került. A Kazinczy-alapot kezelő bizottság Ybl Miklóst kérte fel, hogy az épületmaradványok felhasználásával egy díszes emlékcarnokot tervezzen.

Ybl Miklós 1862-ben készített terveit Szkalnitzky Antal jelentősen módosította, de meghagyta a görög templomokra emlékeztető, klasszicista kialakítást. Tengelyét kissé keleti irányba elfordította és ezek alapján épült meg 1873-ra az emlékcarnok, mely 1876 óta folyamatosan fogadja az idelátogatókat. A benne található ereklyét a költő unokája Becske Bálint kezdte el gyűjteni, ami az évtizedek során jelentősen feldúsult. Az épület jelenleg történelmi emlékhely, országosan védett műemlék, a nemzeti sírhely része, bár a költő hamvai nem az épületben találhatóak. 2000-ben jelentős felújításon esett át az épület kívül és belül is.

Ugyanakkor a külső megvilágítása nem valósult meg, és a belső térben a megvilágítás és az elektromos fűtés felújításra szorul. Ennek a tervezett belső kiállítási anyag és műtárgyvédelem szempontjai szerint kell, hogy megvalósuljon. A fent felsorolt feladatok építészeti és elektromos tervek szerint készültek el. A PIM részéről az egyeztetések során a tervezési feladat leszűkült a meglévő világítótestek és a meglévő elektromos fűtés cseréjére. A feladat örökségvédelmi bejelentés köteles tevékenység.

A mauzóleumot érintő fejlesztési feladatok építészeti és elektromos tervei külön tervcsomagként megtalálhatók (B5 Építészstúdió kft. és KaraWatt Terv Bt.)

Sírkert

A kert egyik legfontosabb eleme és állomása a Kazinczy és rokonai sírjait egybefogó sírkert. A költőt, feleségét, gyermekeit, unokáit és dédunokáit az 1806-ban felszentelt sírkertben temették el. A véletlenszerűen elhelyezkedő sírkövek egy szabálytalan burkolati teresedésben úsznak, amely jelenlegi

kialakításában, határoló térfalak nélkül, méltatlan a szakrális hely mivoltához. Az itt megjelenő műtárgyak anyagát és megjelenését tekintve vegyes képet mutatnak, a sírkövek többsége renoválást igényel. A Kazinczy-Török közös sír a NÖRI felügyelete alatt van mint nemzeti sírkert, a helyszíni egyeztetés során tisztázásra került, hogy az ebben az évben várható ünnepségekre a NÖRI a vasráccsal körbevett közös sírt és a körülötte lévő műkö padot (Török Sophi állította) és oszlop fejezeteket felújítja.

A sírkert első síremléke 1833-ban a klasszicista stílusban faragott mészkő Kazinczy-síremlék, amely a Kazinczy-sír mellé került kihelyezésre. A síremléket 1986-ban újrafaragták, a síremlék eredeti maradványai a mauzóleum hátsó portikuszában található jelenleg.

A legújabb síremlék a Kazinczy Iphigenia sírköve 1983-ból származik az elkészült értéktár alapján. (forrás: Alföldy Gábor: Széphalom, Kazinczy-emplékpark, Kerttörténeti tudományos dokumentáció)

A sírkert kertépítészeti kialakítását a tervezett állapotban ismertetjük.

Alkotóház (egykori kertészház)

1862-ben épült az egykori kertészlak az istállóval és pincével együtt. (terve és alkotója nem ismert. forrás: Alföldy Gábor: Széphalom, Kazinczy-emplékpark, Kerttörténeti tudományos dokumentáció)

Az alkotóház környezetében burkolatbővítést illetve cserét terveztünk, igazodva a sétányok kialakításához, valamint opcionálisan megépítendő lugast.

Volt istálló

Felújított, jelenleg gazdasági funkciójú épületet a kerttörténet tanulmány néhány ábrázolás erejéig érinti. Ezek alapján tudható, hogy a Kazinczy-kúriával, kertészlakkal éspincével egy időben létezett, az 1867-es kataszteri térképen is szerepel.

Ennek környezete nem része már kiviteli terveknek és felújításnak sem.

Egyéb épületek, építmények

Sennyey-Kossuth-majorság magtára telekhatáron kívül található, arra gyakorlatilag ráépülve. A gazdasági épületek sorában található, a telekrész akkori gazdasági funkcióját ma is jól jelzi. A Magyar Nyelv Múzeumától északra található az egykor istállóval szemben. Jelenleg használaton kívül van. Ez a terület jelenleg nem része a kiviteli terveknek.

Az emléksarnokkal szemben egy beton szerkezetű szökőkút épült 1930-ban, amely a kert egyik impozáns eleme volt. Az archív fotókon látszik a medence/szökőkút csiszolt íves kőszegélye. Jelenleg betömött állapotban, a Török Sophiemellszobra mellett egy kör alakú gyepesített mélyedés formájában jelenik meg.

A díszmedence rekonstrukciója része a kiviteli terveknek, amely pályázati forrásból fog megépülni.

Szökőkút egy 1930-as évekből származó fotón (balra) és jelenlegi helye a betemetett medencével (jobbra)

Kerítések

A telek körbekerítésének kérdése kőfalakkal már az 1800-as években felmerült, azonban feltehetően a nagy költségek miatt soha nem valósult meg. A kert fő megközelítési iránya a mai Kazinczy utca felől volt, mely az évszázadok során sem változott. Bár eleinte a délkeleti sarokból vezetett egy szekérút a kúria épületéig, de a mauzóleum megépülésével a keleti telekhatár mentén létesült árok és az azon lévő kb. 5m széles átjáró „híd” jelentette a főbejáratot a parkba. Ennek helyén létesült az ezredfordulón a Kazinczy Ferenc Múzeum igazgatója és Radványi György építész közreműködésével a kovácsoltvas pálcás kerítésmezőkkel díszített téglaoszlopos kerítés, közepén egy kétszárnyú

nagykapuval és egy kiskapuval, amely biztosítja a bejutást. Az oszlopok pillérfejezete jelenleg hiányzik, (Alföldy Gábor a kerítés karakteréhez igazodva faragott mészkő fedlapokat javasol)

Az emlékkert jelenlegi fő kapubejárata

Az emlékkert oldalsó és hátsó határai mentén dróthálós kerítés húzódik,

amely jellegét és állapotát tekintve megfelelőnek mondható. A Múzeum mögött gépkocsi bejutására alkalmas gazdasági kapu található, míg az északi és déli telekhatárok mentén kisebb kerti kapukon lehet bejutni a kertbe. Ezek a kapcsolatok nem a kertlátogatókat szolgálják.

A fedkövek esetleges pótlása az eredeti tervek szerint kell, hogy megvalósuljon. A kivitelezés során a kapcsolatot fel kell venni az eredeti tervezővel (Radványi György építész).

Burkolatok

A kert sétányrendszere

A történeti részen a jelenlegi sétányok rendszere és útvonala az elmúlt kb. 100 évben nem sokat változott, A kert jelenlegi útrendszere szinte teljesen a 19. század utolsó negyedében kialakított történeti nyomvonalakon halad.

A meglévő sétányok jelenleg kb. 2m szélességűek, 15cm széles beton szegéllyel mindkét oldalon szegettek, zúzalékos felülettel valósultak meg. Ez a kialakítás sem a műemléki igényeknek, sem az esztétikai elvárásoknak nem felel meg, azon kívül a csapadékvíz-elvezetés hiányának köszönhetően rossz állapotúak és balesetveszélyesek. A mauzóleumhoz felvezető ovális sétány északi részén a zúzottkő burkolat jelentős kimosódása figyelhető meg a nem megfelelő rétegrend és tömörítettség eredményeképpen, de leginkább abból adódóan, hogy az út a környező terephez képest mélyebben helyezkedik el, ezért az ide folyó csapadék a kiemelt szegélyek miatt bent reked és a meredek lejtések miatt kimossa a zúzalékot.

Az emlékkert jelenlegi sétaútvonalainak kialakítása

A történeti kertrészen, mely funkcióbővítő felújítása pályázati forrásból valósul meg, a sétaút rendszer rekonstrukciója (felújítása és új nyomvonalak kialakítása) elsődleges feladat.

Múzeum körüli gyalogos burkolatok és parkoló

A Magyar Nyelv Múzeumához kapcsolódó bazalt zúzottkő és betonlap burkolatok elfogadható állapotban vannak, a parkolóállások műanyag gyeprács burkolata azonban kikopott, több helyen megsüllyedt, felújításra szorul.

A nyugati telekhatár mentén 32 állásos parkoló épült a múzeum

Burkolatok a múzeum környezetében

A múzeum mögötti gyeprácsos parkoló és zúzottkővel burkolt út

kiszolgálására.

A parkoló állások csak személygépkocsik fogadására alkalmasak, busznak sem behajtásra, sem parkolásra nincsen lehetősége a jelenlegi gazdasági bejáraton és parkolóban.

A Magyar Nyelv Múzeuma a történeti kertrészen kívüli terület, ez nem része a pályázati forrásból megvalósuló fejlesztésnek, ezért nem része a kiviteli terveknek sem.

Berendezési tárgyak

A történeti kertrész és a múzeum körüli területen eltérő stílusú berendezési tárgyak találhatóak, összességében a közpark használatához képest a bútorzat száma nem elegendő és kevésbé átgondolt.

A PIM kérésére a történeti kertrészen a pályázati forrásból megvalósuló felújításnak anyag forrás hiányában nem része az berendezési tárgyak cseréje, az más forrásból, más fejlesztés során, azzal összhangban valósul meg. Ugyanakkor a tervek tartalmazzák a javasolt berendezések elhelyezését.

Padok

A 19. század végén egyedi ágacskákat formázó öntöttvas padok jelentek meg a kertben, amelyek jól illeszkedtek a történeti kert hangulatához. Ezeket később 1969-ben a korra jellemző műkö padokra cserélték le. A jelenlegi kert területén csekély mennyiségű historizáló öntöttvas vázas (ún. Schönbrunn-típusú) ülőpad lelhető fel. Ezek többsége az ovális sétány északi szakasza mentén valamint a mauzóleum közvetlen környezetében található. A padok jelenlegi állapota elfogadható, stílusuk azonban egy egységes, mai kor ízlését és igényeit kiszolgáló berendezési bútorcsaládba nehezen, illetve nem illeszthetők.

Hulladékgyűjtők jelenleg nem találhatóak a kertben.

Információs táblák és növénytáblák

Az emlékkert területén jelenleg összesen 4 db információs tábla található. Egy nagy méretű tábla a fő kapubejáratnál fogadja a látogatókat, további kettő tábla az ovális sétány Mauzóleum felőli szakasza mentén, a negyedik pedig múzeumhoz vezető sétány mentén áll.

A emlékkert szerteágazó sétányrendszere és elszórtan elhelyezkedő elemei miatt, valamint a megfelelő mennyiségű információközlés érdekében több tábla kihelyezését igényli. A meglévő táblák megjelenésükkel az erdei hangulatot erősítik, nem illeszkednek a történeti kert jellegéhez, ezért ezek áthelyezése elengedhetetlen. Az ovális sétány melletti táblák ráadásul a mauzóleum és főbejárat közötti fontos látványkapcsolatot zavarják.

A tervekben ezek más területen (történeti kerten kívül) való elhelyezését javasoljuk, ezért bontandók és áthelyezendők. Javasoljuk, hogy a táblák információs részei az épített kerítés acél kerítésmezőire kívülről kerüljenek áthelyezésre, így az a kert zárása után olvashatók.

A nagyméretű információs tábla a főbejáratnál

A kert fontosabb dendrológiai értékeiről alacsony, visszafogott megjelenésű, fémszerkezetű növénytáblák nyújtanak tájékoztatást. Ezek állapota és megjelenése megfelelő.

Madáretetők, odúk

A kertben több számozott madáretető és odú található. A faszerkezetű menedékek a kert különböző fáinak ágain elszórtan jelennek meg. Ezen kívül oszlopon álló madáretető is van a kertben. A fakivágások során fokozott figyelemmel kell lenni a madárállományra, ezért a madárvédelem ügyében kapcsolatban kell tartani az AZÉRTKE Egyesület illetékeseivel.

Mivel pontos adatunk nincsen a madárodúk elhelyezkedéséről azt a kivitelezés során egyeztetni kell a telepítő AZÉRTKE Egyesülettel (Gétyi István).

Emlékművek, szobrok, plasztikák

A park eredeti funkcióját tekintve európai szinten is egyedülálló módon Emlékkert, mely létrehozása óta fennmaradt. A kertben található viszonylag nagyszámú emlékmű (pl. egy kastélyparkhoz viszonyítva) ennek a funkciónak tulajdonítható. Alábbiakban külön soroljuk fel a kertben elszórtan található elemeket és a sírkert viszonylag kompakt egységén belüli elemeket, melyek mind valamilyen korú, állapotú síremlékek vagy azok részei.

Kertben elszórtan található elemek:

- Török Sophie mellszobra
- Kazinczy Lajos szobra
- Nemzeti Emlékhely-sztélé
- A mauzóleumról származó sérült, kicserélt pillérfejezetek
- két betonváza
- Finnugor nyelvek fája (történeti kerten kívüli részen)

A kertben több kő/műkő töredék található, melyek védett helyen való elhelyezése szükséges. A kertben sérülhetnek és értelmezhetőségük is zavart kelt. Ilyen a mauzóleum hátsó (északi) homlokzatánál lévő 1833-ban emelt Kazinczy-síremlék eredeti kőelemei, kivéve a kövázát, amely az 1880-as évekből való. Valamint a mauzóleum egykori akroterionjai a kertészház tornácán, és Becskeházi Becske Bálint sírkeretéről származó egykorú felirat töredéke a tölgyfasor egyik tagjának tövében.

Sírkertben található elemek:

- Phigie és/vagy Sophie sírját jelző (mű)kő kereszt
- Kazinczy-Török közös sír, Kazinczy-síremlék Phigie, Ferenc és Sophie közös sírjával
- Öntöttvas-rács a Kazinczy-sír körül
- Kazinczy Eugénia és férje: Kraynik Imre közös műkő sírköve
- Kazinczy Gábor, Lajos és felesége, Baghy Mária közös (svéd fekete gránit) sírköve
- Kazinczy-Becske közös márvány sírköve
- Kazinczy Emil Traján, Becske Lajosné Kazinczy Anna Iphigenia, férje: Becske Lajos és fiuk: Becske Bálint közös sírja
- Becske Bálint két gyermekének: Bálintnak és Bélának sírja
- Kazinczy inasának, egykori fogolytársának, „Francz”-nak sírköve
- Kazinczy Iphigenia vagy Török Sophie sírkő-töredéke egy, az egykori keresztet idéző műkő-öntvénnel az emlékmű közelében
- Kazinczy Ferencné Török Sophie által állított klasszicista kőpadok egyetlen megmaradt darabja (vagy másolata)
- Kazinczy-síremlék eredeti kővázája
- Kazinczy Ferenc és Török Sophie 1888-ban készült névtáblája a közös síron
- Rogendorf Kajetán 1809-es sírja (Török Sophie nagybátyja)

A Magyar Nyelv Múzeuma körül 2007-ben kialakított burkolati rendszer több irodalmi nagyság mellszobrának elhelyezését tervezte, melyek azóta sem kerültek kihelyezésre. A burkolatrendszer így sok helyütt értelmezhetetlen részeket tartalmaz, befejezetlen. A kertetörténeti kutatási dokumentáció javaslata szerint a történeti kertrészben több szobor kihelyezése nem javasolt, mellyel egyetértünk. Amennyiben igény fogalmazódik meg plasztikákra javasoljuk, hogy a múzeum körüli burkolat „zugaiba” kerüljenek.

A pályázati forrásból megvalósuló fejlesztés részét képezi Török Sophie mellszobrának áthelyezése a kertépítészeti terveken jelölt helyre, valamint a sírkerten belül Kazinczy inasának, egykori fogolytársának, „Francz”-nak sírkövét eredeti helyén 25cm-el magasabbra kell emelni a burkolat rendezése és a tereprendezés miatt.

Növényállomány

Faállomány felmérés

A park legértékesebb természeti eleme a faállomány. Az 1144 darab fa szemrevételezéssel történő felmérése a Dr. M. Szilágyi Kinga tájépítész és Dr. Szabó Kinga dendrológus által 2018 májusában megtörtént. Az anyagot a Megbízótól adatszolgáltatásként megkaptuk. A faállomány vizsgálatban a következő adatok álltak rendelkezésre egyenként:

A kapott faállapot vizsgálat és értékszámítás alapján a következők állapíthatók meg:

- A 1144 fa 45%-a 30 cm törzsátmérő alatti (519db)
- 100 cm törzsátmérő feletti fa 14 db

„Mindösszesen a kert növényállománya közel három milliárd forintra becsülhető. A növényvédelmi beavatkozások, a kert-megújítás eredményeképpen ez az érték tovább növekedhet. A feltétlenül és a közeljövőben (10 éves távlatban) kivágásra javasolt faegyedek eltávolításával a jelenlegi, már most is túlságosan sűrű faállomány szerencsésen ritkulhat. A pótlások egy részével a múzeum és a Kazinczy-kert közötti „üres” terület laza ligetes fásítását lehetne elvégezni.”

„A fák méretéből számított életkor tételesen meghatározható, ám az első bejárás és felmérés alapján egyértelműen állítható, hogy a kert idősebb fái nem a Kazinczy féle időszakból, hanem sokkal inkább a mauzóleum létesítést követő kertalakításból származnak. A korban vegyes állomány többszöri telepítést, pótlást, újraterelítést, illetve spontán szaporulatot jelez. A kertfenntartás alacsony színvonal mellett a fák, cserjék kivadulása, spontán betelepülése elkerülhetetlen.”

Értékes történeti növényállomány

Az értékleltár faállományra vonatkozó fejezete szerint (amelynek a 2016-ban készült geodéziai felmérés képezte alapját) a történeti szempontból különösen értékes fák száma 77. Bár a fák többsége törzsátmérőjüket tekintve idős fák, mégis több cserje, illetve kivágott fa tönkje is szerepel a listában. Ennek éppen a történeti jelentőségük a magyarázata, ami nem jelent feltétlenül dendrológia jelentőséget is. A kert története szempontjából a listában szereplő egyedek, illetve csoportok valamilyen lényeges esemény, a kertben bekövetkező változás tanúi, ezért megtartásuk, vagy helyben való cseréjük elengedhetetlen. Ezeken

kívül jelentős mennyiségű idős fa található még a kertben, de a kutatás ezekre nem talált olyan történeti adatot, mely bizonyítaná ilyen szempontú jelentőségüket. Ezek a fák dendrológiai, esztétikai és természetvédelmi értéket képviselnek.

Az értékleltár sorszámozása nem egyezik meg a faállomány vizsgálat sorszámaival, ezért ezeket az 1. sz.mellékletben található kivágandó fák listája című táblázatban külön jelöltük zöld színnel kiemelve, függetlenül attól, hogy kivágásra ítéltük-e. Mivel az értékleltár több esetben egy sorszámmal jelölt be azonos fajból álló facsoportot, ezért az egyedszintű listában a 77 értékleltáros fa 91db egyedet jelent.

A kiviteli tervdokumentációban a K0-1 Bontási és fakivágási tervlapon térképesen is jelöltük az értékleltár részét képező növény egyedeket.

Műszeres favizsgálat

A 2018 májusifaállomány vizsgálat tökéletes összképet szolgáltat a jelenlegi fákról. Ugyanakkor vannak olyan betegségek, főként az idős fáknál, melyek szemrevételezéssel pontosan nem mérhetők fel. Ezek legfőképpen a belső korhadások, odvasodás formájában jelennek meg. Többször csak kisebb jelek mutatják a belső szinte teljes elkorhadását, amely nemcsak a fa elhalását okozza, de komoly baleseti veszélyforrás is. Mivel a park jelentős közforgalmat bonyolít le, főként a burkolatok mentén, a balesetveszély elhárítása elkerülhetetlen. Ez nemcsak jelen állapotban és projekten belül elvégzendő feladat, de folyamatosan ellenőrzendő és szükség esetén beavatkozásokat igényel.

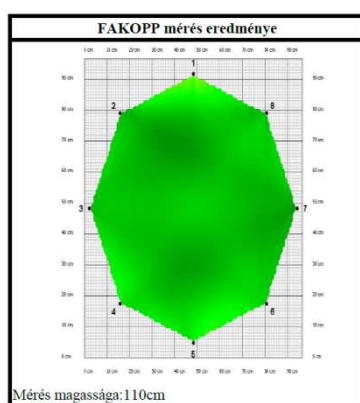
A fák elhalása természetes jelenség, várható életkoruk fajtától függően (főként puhafa, vagy keményfa jellegükből adódóan) nagyon változatos, amit az élőhely adottságai nagyban befolyásolnak. Országosan elfogadható megállapítás, hogy a parkok, főként történeti kertjeink faállománya több famatuzsálemet rejtene, de ezek egyedi értékek, a parkok döntő faállománya a fiatal, vagy középkorú egyedekből tevődik össze. Normál körülmények között a keményfák várható életkora kb. 100-150 év. A kor megállapítása csak kivágott fa esetében lehet biztos, az évgyűrűk összeszámolásával. Élő fánál különböző számítási módok léteznek.

A 2018-as értékvizsgálat nem történeti szempontból, hanem dendrológiai szempontból vizsgálta az állományt és ezek alapján számította ki az egyedek forintban is kifejezhető értékét. A 2018-as felmérés 98 egyed esetében jelölte meg a műszeres vizsgálat szükségességét, amelyen belül 28db fa egyben az

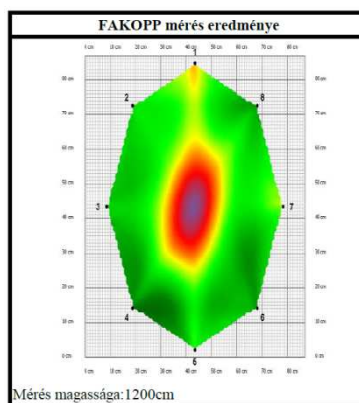
értékleltárban is szereplő védendő fa. 2018 novemberében műszeres favizsgálatot rendeltünk meg, amelyben a szakember a kapott lista alapján 109db fát szemrevételezett és ezek közül választotta ki azokat, amelyeket műszeresen is szükségesnek tartott megvizsgálni a külső jelek alapján. Végül 49db fán végezte el a műszeres mérést, amelyek közül 23db fa kivágását javasolta.

„14., 27., 52., 72., 75., 91., 107., 109., 261., 328., 386., 428., 438., 702., 706., 760., 768., 893., 895., 914., 948., 1081. számú fák esetében a biztonsági tényező nem éri el az elvárt 150%-ot. Környezetüket veszélyeztetik, nem tekinthetők biztonságosnak. Ezek alapján kivágásukat javaslom.

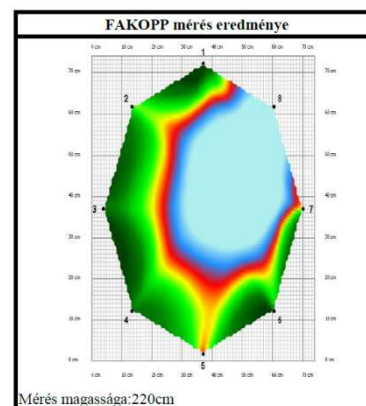
A 166. számú fa biztonsági tényezője még éppen megfelelő, de folyamat romlása folytatódik és a korona nagyfokú száradása miatt ennek ma kivágását is

*egészséges fabelső
műszeres képe*

*belső romlások műszeres
képe, melyek kezelése
mellett a fa még megtartható*

*erősen beteg, teljesen
korhadt belső, kivágásra
javasolt fa*

javaslom.”

A műszerek vizuálisan is látható képet rajzolnak ki a fa belső állapotáról, melyeket egyenként adatlapon rögzítettek. Az adatlapokon szerepel a korona, törzs, gyökérnyak állapotára vonatkozó megjegyzés, amely alapján a megtartandó fáknál a kezelési javaslat is megadásra került.

A dokumentáció részét képezi a Garden Faápoló Kft. (Ócsvári Gábor erdőmérnök, a Magyar Faápolók Egyesületének minősített szakértője) 2018. novemberében készített FAKOPP vizsgálata.

Cserje, évelő, gyepszint

A kert faállomány alatti növény szintjei közül a cserje és évelő felületek mennyisége elhanyagolható, ugyanakkor a gyepszint jelentős. A közel 5,5 hektáros telek történeti jelentőségű telek része az emlékkert kb. 4,5 hektárt tesz ki, ezen belül a gyepfelületek mennyisége kb. 4,1 hektár.

A jelenlegi cserjecsoportok többsége értéktelen, a beárnyékolás miatt felkopaszodott, vagy előregedett, többnyire a történeti kert egykori térszerkezetének szempontjából nem megfelelő helyre telepítettek. A kert szélső részeiről a kerítés és facsoportok szélein hiányoznak fontos takaró és térhatároló cserjecsoportok. Kiemelt értékkel a mauzóleum épülete mellé ültetett puszpángbokrok bírnak, amelyek egykor alacsony, kúpos-gömb formára nyírt szabályos megjelenésükkel impozáns látványt keltettek. Mostanra ezek a cserjék túlon túl elterebélyesedtek, 2 métert is meghaladó magasságukkal fontos látványkapcsolatokat takarnak el.

A kiviteli tervdokumentációban a K0-1 Bontási és fakivágási tervlapon térképesen is jelöltük a meglévő cserjecsoportokat, bokrokat.

TERVEZETTÁLLAPOT

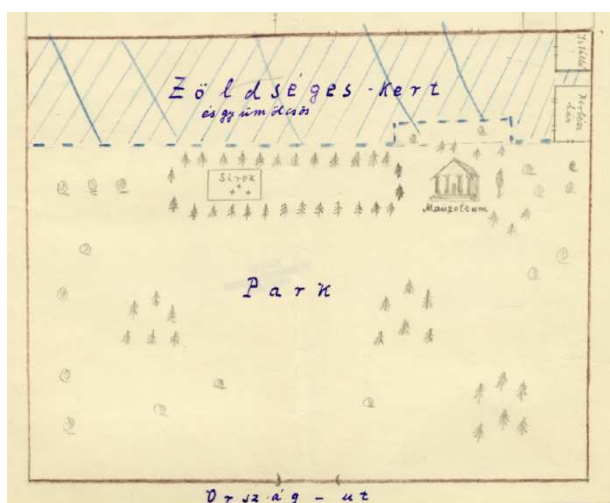
Kertépítészeti koncepció

„Meggyőzhetetlen passzióm az ánglus kertek látása”

/Kazinczy Ferenc/

Az első tervfázisban koncepció szintű terveket készítettünk el, amelyet a megbízó elfogadott. Bár a pályázati támogatás csak a történeti értékkel bíró kertrészre, az Emlékkertre vonatkozik, megítélésünk szerint a megépült Magyar Nyelv Múzeuma és közvetlen környezete funkcionálisan nem választható szét a kert egészétől. Legfőképpen azért sem, mert gyalogos megközelítése továbbra is a történeti hagyománnyal bíró bejárat, a Kazinczy Ferenc utca felől történik. A múzeum főbejárata is a kert felé néz, mely a megközelítési útvonalat predesztinálja. Ezért a koncepcióterveket a kert egészére készítettük el, hogy a gyalogos és vizuális kapcsolatok feltérképezhetőek és ábrázolhatóak legyenek.

A kertkoncepció ugyanakkor törekszik a történeti emlékkert funkcionális egységének megőrzésére, és az új, már történeti szempontból átalakult, funkcióváltáson átment kertrész újszerű kialakításának megtartására, amely vizuálisan teljesen leválasztódik, jól elkülöníthető a történeti kertrésztől. A tervezett koncepcióban a két kertrész funkcionális, használati összekapcsolására törekedtünk, a meglévő kapcsolatok bővítésére, mivel az 5,46 ha-os telek jelentős részét foglalja el a múzeum és közvetlen környezete (kb. 1,3ha). A múzeum elhelyezése szerencsésnek mondható a kert egészét tekintve, mivel ez a parkrész soha nem képezte az emlékkert részét, inkább mezőgazdasági jellegű volt, zöldséges-gyümölcsösként használták. A volt magtár, istálló és kertészház jelenléte is ezt az egykori használatot jelzi.

Telekrészek használatát jelző egykori ábra 1921-22-ből

Az 1800-as évek elejétől már valódi szakértőként értekezett Kazinczy a témában. Kertművészeti elveit Csáky Emánuel gróf hotkóci kertjének bemutatása kapcsán fejtette ki a Hazai Tudósítások hasábjain 1806-ban. Írásával útmutatást kíván nyújtani a hazai angolkert-építetőknek, s Hotkócot követendő példaként említi. A "theoria" fő elve a természetesség, mint az ánglus kert egyik legfőbb jellegzetessége és követelménye. Fontos, hogy a kert igazodjék a helyi környezeti sajátosságokhoz. A tágasság, a nagy terület nem feltétele a kertépítésnek, a precíz tervezés, a bölcs kalkuláció viszont elengedhetetlen. A növények megfelelő elrendezése, az ültetés rendje is meghatározó, az öncélú, felesleges elemeket pedig kerülni kell. /Kárpáty Zoltán: Kazinczy és az angolkertek/

Kertépítészeti koncepció (open air design kft.)_2019 január

Bár több forrás is bizonyítja, hogy Kazinczy Ferenc a birtokon nem tudta megvalósítani a tájképi kert létrehozását, mi több a gazdasági kertészkedési kísérletei sem voltak nagyon sikeresek, de haláláig nagy lelkesedéssel írt a

kertekről és próbálkozásairól. A börtönéveiben (vérével) készített kertterve is inkább a majorság tervezett szerkezetét fejtette ki. A jelenleg látható parkszerkezet jóval halála után, az Akadémia és az alapítvány jóvoltából, a helyben megbízott felelősök, gondnokok heroikus küzdelmével alakult ki, a mauzóleum megépülte után fokozatosan. A fatelepítései szinte teljes egészében kipusztultak. A park létrehozásakor telepített fákból (melyek nagy része adomány volt) már csak néhány hírmondó található, melyek az értékleltár részét képezik.

A kiviteli tervdokumentációban a koncepció terv alapján készült, azonban csak a pályázati forrásból megvalósuló történeti kertrészre és a rendelkezésre álló forrás mértékét figyelembe véve, csak azok az elemek kerültek bele, melyek a támogatásból megvalósíthatók.

Tervezési területi lehatárolások a telken: pirossal a pályázattal érintett terület

Történeti kert helyreállítása

Egykori térszerkezet rekonstrukciója

Az 1932-ben készült légifelvétel őrzi egyedül alaprajzi szinten az emlékkert egykori térszerkezetét. A fekete-fehér fotón markánsan kirajzolódnak az egykori facsoportok sötét foltjai. Ezt összehasonlítva a jelenlegi kert faállományával megállapítható, hogy az egykori facsoportok mára egybefüggő erdőszerű állománnyá olvadtak össze, a térszerkezet és ez által a fontos látványkapcsolatok teljesen eltűntek.

A kert növényállományának változása az 1932-es és jelenkor légifelvételeken

A faállomány szelekciója révén az eredeti (1932) térszerkezet helyreállítása volt a célunk. Így többnyire értéktelen vagy fiatal faegyedek kivágásával a sétányokon haladva egykori látványkapcsolatok bontakozhatnak ki és a történeti tájképi kertekre jellemző térélmények valósulhatnak meg. A növényzet irtásával helyreállítható látványkapcsolatok pl.: mauzóleum-főbejárat, mauzóleum-múzeum, mauzóleum-sírkert, mauzóleum-délkeleti kertrész.

Az egykori látványos megjelenésű kör formájú fenyőfacsoport jelenleg a köréje ültetett, vagy véletlenszerűen nőtt faegyedek miatt nem tud érvényesülni. A környező lombhullató fák irtásával, és a fenyő-kör kipótlásával újra visszanyerhető a kertnek ez az értékes és egyedi látványeleme. Hasonlóan visszaállítandó a fenyőkör melletti szintén körformájú facsoport, valamint az ovális sétány közepén elterülő, szabad átlátást engedő nagyvonalú gyepesített terület.

A térszerkezet helyreállítása miatt kivágandó fák megítélésakor történeti és dendrológiai értékkel bíró egyedeket érintetlenül hagytunk.

A kivágandó fákat és a történeti, dendrológiai szempontból védendő faegyedeket a K0-1-es tervlap valamint az 1. sz. melléklet tartalmazza, a létrejött új térszerkezet a K1-0 és K1-1-es és K1-2-es tervlapon látható.

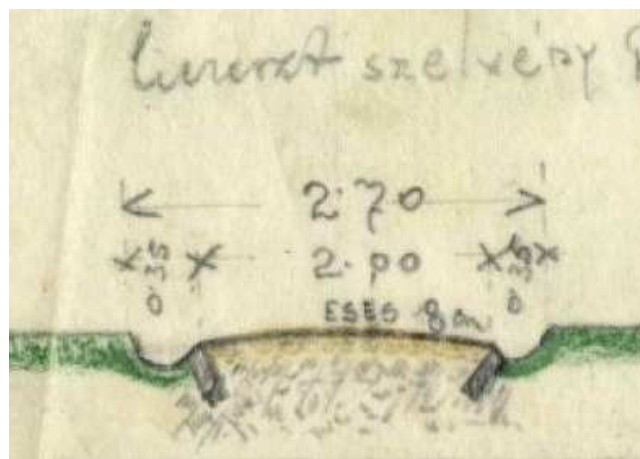
Meglévő sétányok felújítása

A park jelenlegi sétányainak nyomvonala az 1867-es kataszteri térkép tanúsága szerint többségében eredeti. Ezek nyomvonalán nem változtattunk. A fenntartást végző gépek közlekedését elősegítendő a meglévő utak szélességét 2m-ről 2,5 méterre változtattuk, valamint a vízelvezetés és a történeti kert hangulat szempontjából megfelelő kialakítású burkolattal és szegéllyel láttuk el.

1867-es kataszteri térkép 1901-es felújított változata a sétányokkal

Az új burkolatok vízelvezetésének megoldására az új sétányokat bakhátas, azaz kétoldali lejtéssel terveztük kialakítani. Így a süllyesztett 5cm széles mészkő szegélyen át a zöldfelületre folyhat a lehulló csapadékvíz. Azokon az útszakaszokon, ahol az út melletti zöldfelület magasabban fekszik, mint a sétaút, 10-20cm széles vápa kialakítását javasoljuk a szegély mentén.

Az 1932-ből származó Becske Lajos készített keresztmetsvényen hasonló megoldás látszódik.

A park meglévő sétányszakaszai nyomvonalukban mind megtartandók. A vízelvezetési problémák megoldására azonban több helyen a burkolatok szintjét jelentősen megemeltük, illetve egységesebb hossztengetlyi lejtést hoztunk létre. Néhány rövidebb szakaszon volt csak szükség a terepszint süllyesztésére. Mivel a meglévő burkolatok rétegrendjét a kertfenntartó gépek mozgása miatt 40cm-re

terveztük, ezért bizonyos szakaszokon mind a szegély, mind a burkolat felső szintje elbontandó. Vannak azonban olyan szakaszok, ahol sem a szegélyt, sem a burkolatot nem kell elbontani, hanem felé kerül az új burkolati rétegre.

- gyalogos forgalomra méretezett zúzottkő burkolat bontása
alépitménnyel összesen: 551,56 m²
- gyalogos forgalomra méretezett zúzottkő burkolat bontása 5-15cm
mélységben: 1199,65 m²
- gyalogos forgalomra méretezett zúzottkő burkolat bontása 15-20cm
mélységben: 136,42 m²

A meglévő burkolatok esetében a különböző bontási mélységeket a bontási terven egyértelműen jelöltük.

A meglévő burkolatok nyomvonalán minden esetben 5cm széles mészkő szegélyt kell kiépíteni beton sávalappal, homokos kavics fagyvédő rétegen. A tervezett burkolati rétegre meglévő maradó illetve részben maradó burkolatok felett kétféle lehet a tervezett tereprendezéstől függően. A B1a rétegre jelentősebb, kb. 50-60cm szintemelést terveztünk, ezért itt a meglévő burkolat felé 10-20cm M56 zúzottkő töltőréteget kell tenni tömörítve. A B1b rétegre a maradó burkolat felé töltőréteg nélkül kerül a tervezett rétegre, a 11/22 nagy szemcseméretű mészkő zúzalék 10-20cm-es változó vastagságban terítendő.

SZ1 SÜLLYESZTETT EGYEDI MÉSZKŐ SZEGÉLY

- 5 x 20 x 20 cm-es mészkő szegély
- 25cm C20/25-F1-N beton sávalap
- 10cm THK 0/24 QTT homokos kavics
fagyvédőréteg, Trgamma 95%

B1a GYALOGOS FORGALOMRA ÉS KERTFENNTARTÓ GÉPEK SZÁMÁRA MÉRETEZETT MURVABURKOLAT, MEGLÉVŐ BURKOLATON, TÖLTÉSBEN

- 5 cm NZ 0/5 mészkő nemeszúzalék
- 15cm 5/12 közepes szemcseméretű mészkő zúzalék
- 20 cm-es 11/22 nagy szemcseméretű mészkő zúzalék
- 10-20 cm M56 zúzottkő töltőréteg
- meglévő, maradó zúzottkő burkolat

B1b GYALOGOS FORGALOMRA ÉS KERTFENNTARTÓ GÉPEK SZÁMÁRA MÉRETEZETT MURVABURKOLAT, MEGLÉVŐ BURKOLATON

- 5 cm NZ 0/5 mészkő nemeszúzalék
- 15cm 5/12 közepes szemcseméretű mészkő zúzalék

- 10-20 cm-es 11/22 nagy szemcseméretű mészkő zúzalék
- meglévő, maradó zúzottkő burkolat

A burkolatok és szegélyek bontását a K0-1 Bontás, fakivágás tervlapon ábrázoltuk.

A burkolatok tervezett szintjét a K4-1 és K4-2 Tereprendezési tervlapokon ábrázoltuk, ahol a meglévő szintek is ábrázolásra kerültek. A burkolatok hossz tengelyi lejtését a K4-3-as tervlap tartalmazza, ahol feltüntetésre kerültek a meglévő burkolatok lejtésviszonyai is, így jól láthatók a tervezett eltérések. A hossz tengelyi metszetek torzított méretarányban készültek.

A burkolati mintametszetek az R1-1 tervlapon láthatók. A meglévő sétányok burkolatmetszeteit az 1-1, 2-2 és 3-3 metszetek ábrázolják.

Eredeti sétányszakasz rekonstrukciója

A mauzóleum körüli architektonikus burkolati rendszer és a legdélebbi, kissé törtvonalú sétány napjainkban már nem látható. Ezek közül a mauzóleum körüli egyenes burkolatokat nem állítjuk helyre, mivel az egykori Kazinczy kúria alaprajzi megjelenítése a Megbízó kérésére elsődlegesebb. A két elem egy időben való megjelenítése értelmezhetetlen, kaotikus állapotokat hozna létre az emlékcsarnok környezetében.

A déli, fenyőkört érintő tört sétány, amely az ovális sétaúttól indul és a sírkert déli végébe köt bele helyreállításra kerül. Bár a kertrégészeti kutatás nem mutatta ki ennek a burkolatnak a meglétét, de ki sem zárható, hogy ez megvalósult, mivel a zúzottkő burkolatokat a régészeti szakember elmondása szerint rendkívül nehéz műszeresen kimutatni. A kataszteri térképek ábrázolásának segítségével, a meglévő növénycsoportok helyzetét figyelembe véve rajzoltuk fel az egykori sétányszakasz feltételezhető nyomvonalát. Ez a sétányszakasz feltárja a kert egy eddig bejárhatatlan területét, érinti a történeti értéket is jelentő fenyőkört, valamint a sírkert alternatív megközelíthetőségét is felkínálja. Ez a sétány a meglévő felújított sétányokhoz hasonló megjelenésűre kell kialakítani, vagyis 2,5m szélességre, kétoldali süllyesztett mészkőszegéllyel, bakhátas keresztmetszettel, 40cm-es rétegrenddel.

SZ1 SÜLLYESZTETT EGYEDI MÉSZKŐ SZEGÉLY

- 5 x 20 x 20 cm-es mészkő szegély
- 25cm C20/25-F1-N beton sávalap

- 10cm THK 0/24 QTT homokos kavics
fagyvédőréteg, Trgamma 95%

B1

GYALOGOS FORGALOMRA ÉS KERTFENNTARTÓ GÉPEK SZÁMÁRA MÉRETEZETT MURVABURKOLAT

- 5 cm NZ 0/5 mészkő nemeszuzalék
- 15cm 5/12 közepes szemcseméretű mészkő zúzalék
- 20 cm-es 11/22 nagy szemcseméretű mészkő zúzalék
- tömörített altalaj Trgamma 90%

A rekonstruált sétányszakasz a K1-2 Kertépítészeti terv - B terület nevű tervlapon látható.

A burkolatok tervezett szintjét a K4-2 Tereprendezési tervlapokon ábrázoltuk, ahol a meglévő szintek is ábrázolásra kerültek.

A burkolati mintametszetek az R1-1 tervlapon láthatók. Az új, rekonstruált sétány mintametszete megegyezik az 1-1 metszeten ábrázoltakkal.

Sírkert helyreállítása

A sírkert jelenlegi állapota, az esetleges burkolatszélék, a bizonytalan rendben elhelyezkedő sírok, valamint a teresedésbe érkező utak egy olyan térszerkezet kialakítását kívánják, amely valamelyest rendezi és rendszerbe foglalja az elszórt elemeket, továbbá a hely szelleméhez illő szakrális, intim hangulatot teremt.

A sírkert központi, legfontosabb eleme a Kazinczy-Török sír és a Kazinczy síremlék az eredeti elgondolást követve egy olyan ovális gyertyánsövény ölelésébe kerülne, amely az idő közben fává cseperedett gyertyánokat érintetlenül hagyva, a mauzóleumból származó pilléreket és Török Sophie kőpadját is magába foglaló belső teresedéssé alakul. Ezt a legfontosabb belső teret veszi körbe egy nagyobb kiterjedésű ovális tér, amely hasonló (kb. 120cm magas) ovális alakzatban telepített gyertyán sövényvel határolódik el a környezetétől. Ez a külső teresedés foglalja magába a sírkertben fellelhető egyéb síremlékeket, ide érkeznek a Mauzóleum, a Magyar Nyelv Múzeuma és az ovális sétány felől vezető sétányszakaszok, valamint itt kap helyet néhány elmélkedést és pihenést szolgáló ülőpad is.

A sírkert síremlékeinek helyzetén nem változtattunk. A nemzeti sírkert részét képező elemek a belső gyertyánkörbe esnek, ezek felújítása a NÖRI által 2019-ben megvalósulásra kerül.

A sírkert teresedései a tervezett sétányokkal megegyező finomszemcsés mészkő murvaburkolatot kapnak. A sírkertben ezen kívül nagy kiterjedésű

talajtakaró évelő és árnyéki gyeppótló foltokat terveztünk, amelyek rendszerezik és összefogják a burkolatban szabadon úszó síremlékeket, valamint virágzáskor az árnyékos terület díszei lehetnek.

A sírkert különálló egységét a park többi részére tervezett ülőbútoroktól eltérő műkö padokkal is hangsúlyoztuk. 3 padon kívül 1db T2 jelű információs táblát is lehelyeztünk a sírkertben. Egy síremlék (Kazinczy inasának, egykori fogolytársának, „Francz”-nak) sírkövétszintbe kell helyezni, a tereprendezési terven ábrázoltak szerinti magasságba, mivel az a tervezett szintekhez képest 28cm-el mélyebben helyezkedik el, jelenleg is a sírkert legmélyebb pontja. A sírkerten belül a burkolatot a műkö sírkeretek felső széléig kell felvinni, a tereprendezési tervek szerint.

A sírkerten belül a fémszegély SZ2 típusúra vált, a burkolat pedig a B2 rétegrend típusra. Ezt a fémszegélyt az új, tematikus sétányoknál alkalmaztuk még, a sírkerten belül a zöldfelületek és burkolatok elválasztásánál, de a sírok körüli évelő foltok lehatárolására is alkalmazni kell. A belső körben (Kazinczy síremlék) az SZ4 szegélyt és B3 burkolatot terveztük a sírkerthez vezető sétányhoz hasonlóan a fák gyökérzete miatt.

SZ2 SÜLLYESZTETT FÉMSZEGÉLY

- 0,3x20x150 cm tűzihorganyzott acéllemez
- 15cm C20/25-F1-N beton sávalap
- 10cm THK 0/24 QTT homokos kavics fagyvédőréteg, Trgamma 95%

B2 GYALOGOS FORGALOMRA MÉRETEZETT MURVABURKOLAT

- 5 cm NZ 0/5 mészkő nemeszúzalék tömörítve
- 15cm 5/12 közepes szemcseméretű mészkő zúzalék tömörítve
- 15 cm-es 11/22 nagy szemcseméretű mészkő zúzalék tömörítve
- meglévő, maradó zúzottkő burkolat

A mauzóleumtól a sírkertbe vezető, gyertyánokkal mindkét oldalon szegélyezett 150cm széles sétánynál a fává nőtt gyertyánok gyökérzete miatt a szegélyt L-alakra hajlított acéllemezről terveztük kialakítani, süllyesztetten. A burkolat rétegrendje itt szintén a gyökérzetek sűrűsége miatt 30cm-re csökkentett, viszont a felső murva megjelenésében azonos a park többi sétányán alkalmazottával, de bakhátas kialakítás helyett egyoldali oldallejtéssel (2%).

SZ3 SÜLLYESZTETT "L" - FÉMSZEGÉLY

- 0,3x15x15 cm tűzihorganyzott L acéllemez
- 10cm C20/25-F1-N beton sávalap
- 5cm THK 0/24 QTT homokos kavics fagyvédőréteg, Trgamma 95%

B3 GYALOGOS FORGALOMRA MÉRETEZETT MURVABURKOLAT - SÍRKERTHEZ VEZETŐ ÚTON

- 5 cm NZ 0/5 mészkő nemeszúzalék tömörítve
- 15cm 5/12 közepes szemcseméretű mészkő zúzalék tömörítve
- 10 cm-es 11/22 nagy szemcseméretű mészkő zúzalék tömörítve
- tömörített altalaj Trgamma 90%

A sírkertbe tervezett padok képét a 4. Melléklet tartalmazza. A T2 egyedi információs tábla részletrajzát az R5-2 tervlap mutatja.

A sírkert és környezetének kertépítészeti kialakítását a K1-2-es tervlap, a sírkert részletesebb alaprajzát a K2-1 számú tervlap ábrázolja.

A burkolati mintametszetek az R1-1 tervlapon láthatók. A sírkertre vonatkozó keresztmetszete 10-10 metszeten található, míg a sírkerthez vezető sétány metszetét az 5-5 metszet mutatja.

Szökőkút helyreállítása

A jelenleg betemetett egykori díszmedence/szökőkút helyreállításával a Mauzóleum környezete méltóbb, impozánsabb megjelenést kap. Az archív tervrajzok és egykori fotók alapján viszonylag pontos képünk van az egykori medence megjelenéséről. Mivel a medencét a múzeum tájékoztatása szerint nem bontották el, csak betemették, ezért helyzete és mérete is egyértelműen megállapítható.

A tervezett szökőkút pontosan a jelenlegi medence helyére, a mauzóleum épületének tengelyébe kerül. A medence külső átmérője 720cm, belső burkolat mérete 640cm, vízmélysége 46cm. A medence közepére visszafogott, klasszikus vízképet adó fúvóka kerül, mely egyben a vízforgatást, a víz beposhadásának problémáját is megoldja. A medence a környező járószinthez képest földbe süllyesztett, csak az egyedi fedő emelkedik ki a járószint fölé. A medence

belül mészkő lapokkal burkolt. A mauzóleum előtti burkolattal megjelenésében azonos, de csak 35cm mélységű gyalogos terhelésű burkolat (B2) körbefut a medencén kívül 100cm szélességben, szegélye 5cm széles mészkő (SZ1).

A vasbeton medencetest szabályos kör alaprajzú, külső mérete 720cm (R360cm), belső mérete 650cm (R325cm), oldalfala 35cm, alaplemeze 30cm vastagságú. A betonminőség vízzáró beton alaptest C30/70-XV2(H)-16, melybedupla háló vasalás kerül (statikai tervek szerint!). A vasalást 5 cm vastag szerelőbetonon kell elvégezni(C20/25-XC2-16/F2 betonból, Ø4,2/15/15 acélháló terítéssel). A szerelőbeton alatti rétegrend: -1,05 m alapsíkon tömörített altalajon $TR_q=0,90$ terített, 15 cm vtg homokos kavics talajcserével végzendő, a tömörségi foka 0,8.

A vízgépészeti szereléseket is a szerelőbetonon kell elvégezni az alaplemez elkészítése előtt (vízgépészeti tervcsomag szerint!). A központi vízképet adó fúvóka két oldalán egy-egy Inox egyedi szívócső takaró idom kerül. A vízbefúvásokat a medencefenéken két körben elhelyezett, összesen 8db Inox, menetes befúvószem C2" biztosítja. A vízszint szabályozását 1db Inox egyedi 3"-os túlfolyó idom oldja meg. A vízgépészeti berendezések a medencétől kb. 5m-re elhelyezett vízgépészeti aknában találhatók. Az akna mérete 2,5x3,5m, mélysége 2,55m, 25cm-es falvastagsággal készül, egy 80x80cm-es bebúvó nyílással és egy 40cm mély zsomppal kialakítva. Az akna vasalását statikai tervek szerint kell elvégezni! Az aknafödém felet földtakarás lesz, csak az öntöttvas aknafedlap jelenik meg a gyepszinten.

A vasbeton medencetestet kívülről egy réteg lábazati szigetelőlemezzel kell védeni. Belül vízszigetelés kerül (pl. SOPRO DSF 523 rugalmas, egy komponensű, flexibilis cement alapú vízhatlan szigetelőhabarcs vagy kétkomponensű Mapelastic BV3), amelyre lúgálló üvegszövet-hálót kell teríteni (pl. MapeNet 150) vízzáró védő- és repedésgátló rétegek, szigetelő bevonatok, cementkötésű simító- és kiegyenlítő-habarcsok megerősítésére. A fagyálló kőlapburkolat 1 cm pormentes, kültéri flexibilis ragasztóba kerül (pl. SOPRO FKM-XL cementalapú vagy MapeiKeraflex S1).

A medence szegélyét egyedi, íves felületű mészkő elemek díszítik, amelyek a lehető legjobban hasonlítanak az archív fotókon és terveken látható medence szegélykövéhez. A szegélykő 20x44x56,5cm befoglaló méretű, egyedi konszignáció szerint készítenő, íves, mattcsiszolt, tömített sütői fagyálló mészkő. Azonos anyagból készülnek a medencefenék és belső oldalfalak burkoló lapjai. Ezek 3cm vastagságúak, 12x25cm befoglaló méretűek, melyek jól felveszik az oldalfal ívességét. A medencefenék lapburkolata négyzet alakú, széleken vágni szükséges.

A díszmedence és környezetének kertépítészeti kialakítását a K1-1-es tervlap, a díszmedence részletesebb alaprajzát a R2-1 számú tervlap ábrázolja.

A díszmedence vasbeton medencetestét és a vízgépészeti akna kivitelezését a statikai tervcsomag alapján kell elvégezni.

A díszmedence vízgépészeti kialakítását külön vízgépészeti tervcsomag tartalmazza. A vízgépészeti akna közműellátását a közmű szakági tervcsomag, elektromos ellátását az elektromos szakági tervcsomag alapján kell kivitelezni.

Klasszikus virágágy a mauzóleum előtt

A Mauzóleum előtti ovális alakú virágágy az egykori szőnyegágyakra jellemző kiültetést és kúpos kialakítást (group) kap. Az ilyen jellegű kiültetések magas fenntartási igényűek, csak a legreprezentatívabb pozíciókban javasoltak elhelyezni. Ennek a virágágnak a formája, keresztmetszeti kialakítása az évek során kisebb mértékben változott, de alapvetően megőrződött. A helyreállítást a korabeli fotók alapján végeztük el.

*Archív
fotók a
virágágy-
ról 1931-
32-ből*

A mauzóleum tengelyében lévő ovális virágágy hossz tengelye 800cm, kereszt tengelye 513cm. Kívülről 20cm széles, süllyesztett mészkőszegély keretezi (SZ5). Az ovális közepére 370cm átmérőjű, 50cm magas dombot kell kialakítani humuszból, de a virágágy teljes területén belül jó minőségű, I. osztályú humuszos termőföld cserét javaslunk.

SZ5

SÜLLYESZTETT MÉSZKŐ SZEGÉLYKŐ A SZŐNYEGÁGY KÖRÜL

- 20x20x20cm-es mészkő szegélykő
- 15cm C20/25-F1-N beton sávalap
- 10cm THK 0/24 QTT homokos kavics fagyvédőréteg, Trgamma 95%

A szőnyegágy elhelyezkedése, kertépítészeti kialakítása a K1-1-es tervlapon látható.

Részletesebb alaprajzát a növénykiültetéssel a K5-3-as számú tervlap ábrázolja.

Keresztmetszeti kialakítása a mintametszetek R1-1-es tervlapon látható, amelyen belül a 9-9 metszet mutatja a grouppos kialakítást, szegélyezést és a környező burkolatokat.

Funkcióbővítő elemek

Új sétányszakaszok építése

Az új sétányok nyomvonalát a meglévő, fontos facsoportok helyét figyelembe véve a történeti kerthez illeszkedő módon alakítottuk ki. Az új burkolatok hasonlóan a meglévő felújítandó sétányokhoz finomszemcsés mészkő murva burkolatot kapnak bakhátas kialakítással, de ezeken a sétányszakaszokon süllyesztett mészkő szegély helyett süllyesztett fémszegélyt terveztünk, hogy egyértelműen elkülönüljenek a történeti értékkel bíró sétányoktól. Amíg régi sétányok 250cm szélességűek, addig az új sétányokat 200m szélességűre terveztük és gyalogos forgalomra, ezért rétegvastagságuk 35cm.

SZ2 SÜLLYESZTETT FÉMSZEGÉLY

- 0,3x20x150 cm tűzihorganyzott acéllemez
- 15cm C20/25-F1-N beton sávalap
- 10cm THK 0/24 QTT homokos kavics fagyvédőréteg, Trgamma 95%

B2 GYALOGOS FORGALOMRA MÉRETEZETT MURVABURKOLAT

- 5 cm NZ 0/5 mészkő nemeszuzalék tömörítve
- 15cm 5/12 közepes szemcseméretű tömörített mészkő zúzalék
- 15 cm-es 11/22 nagy szemcseméretű tömörített mészkő zúzalék
- tömörített altalaj Trgamma 90%

A déli kertrészek feltárása érdekében, az emlékkert főbejáratát és a Magyar Nyelv Múzeumát összekötő íves sétányszakaszt terveztünk. A kertetörténeti kutatás szerint itt korábban sem volt sétány, ugyanakkor a kert értékeinek feltárulása miatt és az új funkciók megközelíthetősége is indokolja az új sétány létesítését. Ez a sétaút egy interaktív elemekkel és információs táblákkal szegélyezett **tematikus sétány** kialakításának lehetőségét hordozza. Kertetörténeti és/vagy magyar nyelvvel kapcsolatos installációk kihelyezését a

történeti sétányszakaszokat érintetlenül hagyva az új sétány mentén javasoljuk kihelyezni. Különösen alkalmas lehet Kazinczy és a tájképi kert viszonyának bemutatására a sétány.

Új sétányszakaszt terveztünk a **sírkert és múzeum közvetlen összekötése** érdekében is. A kitaposások is jelzik, hogy erre igény mutatkozik.

Az új sétányok csak részben futnak a pályázattal érintett területen. Amennyiben ezek kialakítására nincsen egyéb forrásból fedezet, úgy a koncepció sérülése nélkül elhagyhatók, illetve később is kialakíthatók.

Az új sétányszakaszok elhelyezkedése, kertépítészeti kialakítása a K1-2-es tervlapon látható.

A burkolatok tervezett szintjét a K4-2 Tereprendezési tervlapokon ábrázoltuk, ahol a meglévő szintek is ábrázolásra kerültek.

A burkolati mintametszetek az R1-1 tervlapon láthatók. Az új sétányok mintametszete megegyezik az 4-4 metszeten ábrázoltakkal.

Kazinczy-kúria alaprajzi megjelenítése

A kerttörténeti valamint a kertrégészeti kutatás alapján egyértelműen kirajzolható az egykori Kazinczy-kúria nyomvonala, amelyet a Megbízó kérésére alaprajzi szinten megjelenítünk. Mivel az emléksarnok részben a kúria épületének helyére épült, ezért az egykori alaprajz csak hiányosan ábrázolható.

A kúria körvonalának megjelenítésére olyan kertépítészeti eszközöket választottunk, amelyek visszafogottan, a mauzóleum művészeti értékét nem csorbítva, mégis kellően egyértelmű módon láttatja az épület egykori falait. A természeti környezettel jól harmonizáló süllyesztett, kettő párhuzamos 3mm vastagacéllemez futtatunk körbe, amely az egykori épületfal külső és belső kontúrján halad. A régészeti kutatások kimutatják, hogy az épületromok kb. 40-50 cm-rel mélyebben helyezkednek el a jelenlegi talajfelszíntől. A tervezett szegélyek sávalapjai alá a romok elhelyezkedésétől függően 5-15cm vastag homokos kavics ágyazóréteg kerüljön.

Az acéllemezek között 60cm-es széles gyöngykavics burkolat (B4) jelképezi az épületfal vastagságát, amely járófelületként is funkcionál. Az egykori belső teret egyenletes lejtésű (3%) gyepesített területként őrizzük meg, itt adott esetben rendezvények tarthatóak.

B4 GYALOGOS FORGALOMRA MÉRETEZETT GYÖNGYKAVICS BURKOLAT

- 2cm 4-8 mm-es színes sétánykavics (okker)
- 0,5 cm bányagyag
- 1 rtg. geotextília 300g/m²
- 30cm THK 0/24 QTT homokos kavics fagyvédőréteg, Trgamma 95%
- 10-15 cm THK 0/24 QTT homokos kavics fagyvédőréteg, Trgamma 95% (a tervezett rétegrend és a föld alatti rom közötti kiegyenlítő réteg)
- meglévő épületrom

B5 EGYEDI MÉSZKŐ TIPEGŐ

- 5 x 20 x 20 cm egyedi mészkő tömb
- 15 cm THK 0/24 QTT homokos kavics fagyvédőréteg, Trgamma 95%

SZ2 SÜLLYESZTETT FÉMSZEGÉLY

- 0,3x20x150 cm tűzihorganyzott acéllemez
- 15cm C20/25-F1-N beton sávalap
- 5-15cm THK 0/24 QTT homokos kavics fagyvédőréteg, Trgamma 95%

Az egykori kúria belső terei gyepesített felületként jelennek meg. A rossz egészségi állapot miatt kivágásra ítélt fekete fenyők az egykori kúria kontúrján kívül pótlandóak. Így a mauzóleum háta mögött egy rendezvények számára is teret szolgáltató szabad gyepesített terület jöhet létre. Az egykori kúria előteréből a fiatal fenyőfákat szintén eltávolítottuk így újra létrejöhet a látványkapcsolat a hegyek irányába.

A kúria kontúrját megjelenítő szegélyek és burkolatok a Mauzóleum háta mögött vezető kerti sétány felől a legegyszerűbben megközelíthető. Az építmény és a sétány közötti teresedésen a kitaposás elkerülése miatt 20x20x5cm-es homokágyra fektetett tipegőket helyeztünk el, amelyek 20cm-es hézagaiban mohaszerű szőnyeget alkotó zöldhúr telepítendő. (*Sagina subulata*) Ezen a területen helyeztük el az ide vonatkozó információs táblát és a bronz domborműt a vakok és gyengénlátók számára. (A bronz dombormű készítése nem része a pályázatnak, csak az alépítmény mint opcionális tétel)

A kúria alaprajzi elhelyezkedése, kertépítészeti kialakítása a K1-1-es tervlapon látható.

A kúria megjelenítésének részletesebb terveit a R3-1-es tervlap tartalmazza.

A burkolatok és szegélyek tervezett szintjét a K4-1 Tereprendezési tervlapokon ábrázoltuk, ahol a meglévő szintek is ábrázolásra kerültek. A burkolati mintametszetek az R1-1 tervlapon láthatók. Mindkét szegélytípus és burkolat mintametszet a 6-6 és 7-7 metszeteken látszik.

Lugas az alkotóház előterében

Az alkotóház előterének rendezése által lehetőség nyílik kültéri foglalkozások megtartására alkalmas elemek kihelyezésére. Ezért terveztünk ide egy növényekkel (rózsa, lilaakác, lonc) befuttatható árnyékot szolgáltató L-alakú lugast. Az alkotóház homlokzata előtt jelenleg a burkolat nem fut végig. Ezt a kertépítészeti tervekben úgy módosítottuk, hogy a homlokzat teljes vonalán burkolt felület legyen. Ezen az új burkolaton helyeztük el az L alaprajzú lugast, mely két részből áll. A házzal párhuzamosan egy 6m hosszú, háromosztatú, a házra merőlegesen egy 4,1m hosszú, kétosztatú lugast terveztünk, a két lugas szerkezetileg egymástól független. Az egymástól 1,9x1,9m-es osztásban lévő oszlopok 10x10-es borovi fenyő gerendák, ezeken 5x15cm-es pallók helyezkednek el vízszintesen, melyek végeit íves végződésel kell kialakítani. A keresztgerendák között 5 sorban acélhuzalokat vezettünk át 20mm-es furatokon, melyek a futónövények elvezetésére szolgálnak. A lugast minél filigránabb szerkezetre terveztük, hogy a futónövények dominálhassanak a tartószerkezettel szemben.

A lugas elhelyezkedése, kertépítészeti kialakítása a K1-1-es tervlapon látható. A lugas részlettervei az R4-1-es tervlap tartalmazza.

Berendezési tárgyak

A park egészében elengedhetetlen egy egységes stílusú, anyaghasználatú bútorcsalád kihelyezése. Bár a történeti részben archív fotókról tudni lehet, milyen padok voltak jellemzőek, amelyekhez hasonlókat jelenleg is lehet forgalomban kapni, mégis javaslatunk szerint a mai kor igényeit kielégítő, egyszerű, mégis nagyon funkcionális, kortárs darabokat javasolunk.

A bútorzatnak minimálisan a következő elemekre kell, hogy kiterjedjen: padok, hulladékgyűjtők, világítótestek, információs táblák, irányítótáblák. Ezeket egyedi eszközök is kiegészíthetik, például olyan plastikák, melyek egyes elemek (pl. kúria) térbeli makettjait tartalmazzák, vagy interaktív eszközök, de a padokba, világítótestekbe wifi elérések, töltők is beépíthetők, esetleg hangot adó elemekkel is lehet az információs táblákat ellátni. Minden esetben azonban nagyon fontos, hogy kültéri használat miatt fokozottan időjárás álló (fagy, eső) és vandálbiztos anyagok kerüljenek ki.

A PIM kérésére a történeti kertrészen a pályázati forrásból megvalósuló felújításnak anyag forrás hiányában nem része a berendezési tárgyak cseréje, az más forrásból, más fejlesztés során, azzal összhangban valósul meg. Ugyanakkor a tervek tartalmazzák a javasolt berendezések elhelyezését és egyedi információs táblák terveit.

Padok és hulladékgyűjtők

A padok esetében a meglévők teljes lecserélését javasoljuk. A parkban jelenleg kétféle padtípus található, az egyik egy támlás, archaizáló, a másik a múzeum környékén egy támla nélküli modern típus. Jelenlegi padtípusok a kertben

Javaslatunkban olyan ülőbútort választottunk, mely azonos formavilággal, de támlás, támlanélküli, együlékes, többülékes, karfás és karfanélküli változatban is

megtalálható. Ezeknagyon alkalmasak arra, hogy a különböző funkciójú részek eltérő igényeihez alkalmazkodjanak, mégis megőrizték a park egységes arculatát. A padok nagyon fontos berendezési tárgyak, mert viszonylag nagy számban van rájuk szükség, így meghatározó elemei egy parknak. Környezetükben javasolt hulladékgyűjtőket, információhordozókat is elhelyezni. A wifi elérés és a mobiltelefonok, laptopok töltésére alkalmas kiállások egyes padoknál jelentősen fokozzák a parkhasználó komfortélményét.

A berendezési tárgyak elhelyezkedése akertépítészeti helyszínrajzokon, K1-1 és K1-2 tervlapok, valamint a kítűzési tervlapokon is látható K3-1 és K3-2.

Az alkalmazott berendezési tárgyak típusát a4. Melléklet tartalmazza.

Információs táblák

Az emlékkert területén olyan egységes megjelenésű információs táblák kihelyezését javasoljuk, amelyek illeszkednek a történeti kert hangulatához és kellő tájékoztatást adnak a kert elemeivel kapcsolatban. Az útbaigazító táblák kihelyezését javasoljuk a sétányok főbb csomópontjaiban, valamint a fő kapubejáratnál.

Új információt közlő táblák kihelyezése szükséges a Mauzóleum környezetében, valamint az egykori Kazinczy-kúria nyomvonala mellett. Fontos, hogy a kerti építmények üzenete és múltja egyértelműsítve legyen az emlékkert látogatói számára. A Kazinczy-kúria miniatürizált képmása például egy bronzszobor formájában tovább segítené a látogatókat, hogy el tudják képzelni az egykori épületet, valamint a vakok és gyengén látók számára is lehetőséget ad a megismerésre. (bronz dombormű elkészítése nem része a pályázatnak)

A botanikai értékekről tájékoztató fém növénytáblák számának bővítését, a táblák tartalmának frissítését javasoljuk. A hagyományos információs táblák kihelyezésén túl, interaktív információs elemek elhelyezését is javasoljuk, így színesítve az emlékkertben tartózkodás élményét.

A kert akadálymentesítése vakok és gyengén látók, sietek és hallássérültek, valamint kerekesszékesek, babakocsit tolók számára kell, hogy megvalósuljon. Ez nem csak a burkolatokon való mozgás és padok használata esetében lényeges szempont, de közkert/múzeumkert esetében talán még fontosabb az információhoz jutás biztosítása terén is. Az információs eszközöknél tehát javasolt ezekre is gondolni. A modern informatikai eszközök sok segítséget nyújtanak ebben pl. QR-kód leolvasók alkalmazásával, hangszórókkal stb.

T1 - Bejáratnál fogadó információs tábla:

A történeti kert főbejárata a Kazinczy utca felőli kapu. Itt jelenleg egy nagyméretű, faszervezetű tábla található, mely a település léptékű információkat hordoz. (Áthelyezését javasoljuk a kerten kívülre) A kert fő bejáratához olyan nagyméretű táblát terveztünk, mely anyaghasználatában a kert egységes megjelenése érdekében antracit szürke színre porszórt acéllemezről készül, letisztult megjelenésű, és kifejezetten a park egészére vonatkozó információkat, térképet tartalmaz. Ebből 1db kerül kihelyezésre a parkban.

A tábla befoglaló méretei: 290x150x4,1cm. A tartószerkezetét acéllemez borítás rejti. Beton sávalapba fogott 50x30x3mm-es zártszelvényekre a bejárat oldal felől 8mm vastag acéllemez kerül hegesztve, míg a hátsó oldalon 3mm vastag acéllemez borítás takarja el a tartószerkezetet. Az acéllemezek RAL 7011 antracit szürke színre porszórt felületére a feliratokat, és az ábrát törtfehér színben kell felvinni kültéri fémfestékkel.

T2- Információs táblák:

A park területén belül 5db, nagyobb mennyiségű szöveges, ábrás információ elhelyezésére alkalmas táblát terveztünk kihelyezni, amelyek külön tematikájúak, de egységes megjelenésűek: 190x60x4cm befoglaló méretű táblák. Tartószerkezet betonba fogott, 30x30x1,5mm zártszelvény, amelynek borítására 3mm vastag acéllemez kerül U alakban hajlítva. Ez takarja a fekete feliratokat tartalmazó opálos plexi lap befogó szerelvényeit. A keret RAL 7011 antracit szürke színre porszórt.

T3 – Növénytáblák:

A kiemelkedő történeti és dendrológiai értékkel bíró faegyedek megjelölésére 10db egyedi növénytáblát helyeztünk el, szintén RAL 7011 antracit szürke színre porszórt acéllemezről. 120x20x1cm befoglaló méretű lemezekre feltüntetésre kerül a fafaj jellemző levélmintázata és az ültetés körülbelüli éve.

Fakönyvtár:

Az Alkotóház és a mauzóleum közötti részen egy idős, történeti értékkel bíró hársfa esetében (14. sorszámú) a műszeres favizsgálat olyan mértékű belső korhadást mutatott ki, hogy azt kivágásra javasolta. Ezt a kb. 1m törzsmérőjű fát fakönyvtárnak terveztük átalakítani. A törzset 3 méteres magasság felett le kell vágni, az alsó törzsrészt viszont meg kell tartani. A burkolat felüli oldalon egy 40cm mély, 100cm magas vájatot kell készíteni a törzsbe, amelybe bekerül a könyvek tárolására (parkban megpihenők számára kirakott olvasmányok) alkalmas belső polcos doboz. Erre nyitható, zárható üveges ajtó kerül. A törzs tetejére meredek hajlású faszindely borítású tetőzetet kell kialakítani.

Az információs táblák elhelyezkedése akertépítészeti helyszínrajzokon, K1-1 és K1-2 tervlapok, valamint a kitűzési tervlapokon is látható K3-1 és K3-2.

Az egyedi berendezési tárgyak részletterveit a következő tervlapok tartalmazzák: R5-1 Bejáratnál fogadó információs tábla, R5-2 Információs táblák, R5-3 Növénytáblák, R6-1 Fakönyvtár részletrajza

Zöldfelületek felújítása

Fakivágás és cserjeirtás, gyepnyesés

Az emlékkert teljes területén összesen 313 db fa kivágása szükséges. Ez a jelenlegi faállomány (1112db)28%-át jelenti. A rossz egészségi állapot 148 fa, a koncepció, azaz a történeti térszerkezet és a látványkapcsolatok helyreállítása pedig 168 db fa eltávolítását követeli meg. Kiemelt dendrológiai vagy történeti értékkel rendelkező faegyedeket kizárólag a rossz egészségi állapot miatt ítéltünk kivágásra (47db), ezek ugyanazon a helyen, azonos fajú előnevelt faegyedekkel pótlandóak. A kivágandó fák túlnyomó többsége (271 db) 40cm-nél kisebb törzsátmérővel rendelkező fiatal fa, A kivágandó fák jelentős többsége akác.

A fakivágásokat az alábbi kategóriák szerint határoztuk meg, melyet a fakivágási terven is ábrázoltunk:

- műszeres favizsgálat szerint rossz egészségi állapot miatt kivágandó fa (24db)
- kivágandó fa koncepció miatt (165db)
- kivágandó fa egészségi állapot miatt (148db)
- meglévő tönk eltávolítása (összesen: 18 db)

A javasolt fakivágásokat ábrázoló terven külön feltüntetésre kerültek az értékleltár szerinti értékes fák és a műszeres favizsgálattal érintett fák is, valamint faállomány értékmeghatározás szerint kiemelkedő értékű faegyedek. A teljes faállomány kataszterét a dokumentáció nem tartalmazza, azt adatszolgáltatásként kaptuk meg, mely a PIM-nél megtalálható, de az abban alkalmazott fasorszámokat a tervünkben feltüntettük. A fakivágás engedély köteles, melyet a település jegyzőjének be kell jelenteni! A helyi szabályozás szerint a fák 100%-ban pótlandók, azonban egy történeti kert esetében kérni kell az egyedi elbírálást, mivel egy műemléki környezetben a tájképi kertszerkezet kialakítása az elsődleges cél, nem építés miatt kerülnek kivágásra a fák. A kivágott fák jelentős része rossz egészségi állapotban van, és értéktelen, több helyen már nem is telepíthető akác egyedekből áll, melyek feltehetően magról, gyökérsarjakról terjedtek el a kertben. Mivel a területen nem cél a fásítás (sőt a

térszerkezet fellazítása a cél), ezért a telepítendő fák száma (89db) jelentősen kevesebb a kivágottakénál.

A fakivágásokat, nagy fák esetében különösen tuskókiszedéssel kell elvégezni, sőt a meglévő tuskókat is ki kell szedni, mert azok betegségek hordozói lehetnek, ezen kívül zavarják a gyepfenntartó gépek munkáját.

Cserjeirtás mértéke elhanyagolható, ezek főként az ovális sétány környezetében található már idősödő, alacsony esztétikai értékű, látványkapcsolatokat zavaró egyedek. A mauzóleum környezetében kivágandó felkopaszodott, előregedett Buxusokat újonnan telepített cserjékkel pótoljuk. Az itt található buxusok eredetileg gömbre nyírt formájúak voltak, mára azonban kisméretű fává nőttek. A telek egész területén alacsony a cserjék száma, ezek cseréje és telekhatárok mentén takaró cserjetelepítés szükséges, ami többszörösen meghaladja a jelenlegi cserjék mennyiségét.

*Kivágandó
előregedett,
formájukat vesztett
cserjék a
mauzóleum
környezetében*

A park történeti részének kb. 4,5 hektáros területe jelentős részben gyep, amely azonban a nagyon sűrű, erdőszerű faállomány miatt helyenként erősen kikopott. Legszembetűnőbb ez az ovális sétányon kívüli részeken, a sírkert környezetében és az északi, valamint délkeleti telekhatár környékén. A tervezett látványkapcsolatok és térszerkezet helyreállítása jelentős fa kivágását igényli, amely lehetővé teszi egy szellősebb, benapozottabb park kialakulását, amely magán hordozza a tájképi kertek szerkezeti jellemzőit. Ez nagyban segíti majd a gyepfelületek igényesebb megjelenésének fenntartását. A bontás során a meglévő gyepfelületek egyszikű gyomirtóval kezelendő, majd az elszáradt gyep

leszedését kézi erővel írtuk elő., A jelentős faállomány miatt a gépi gyepnyesést nem látjuk megoldhatónak.

A bontási munkák során keletkező zöldhulladék a következőképpen kezelendő: A gyomirtóval kezelt, elszáradt gyep konténerekben elszállítandó a területről. (a gyomirtó miatt nem javasolt a komposztálás) A kivágott fák törzsei és vastagabb ágai tűzifaként hasznosítandó. A méterbe vágást követően a fa ideiglenes deponálóhelyre szállítandó, majd innen kerül kiosztásra a helyi lakosok között. A kivágott fákhoz tartozó gallyak és a kivágott cserjék a felaprítást követően a kerten belül kerülnek komposztálásra. (Javasolt a kert északi vagy déli széléin kevésbé látható helyen összegyűjteni.)

A fakivágásokat és cserjeirtásokat a K0-1-es tervlap ábrázolja.

A kivágandó fák listáját az 1. számú Melléklet tartalmazza.

A gyepfelületek gyomirtózását a K0-1 Bontási tervlap tartalmazza.

Fák és cserjék telepítése

A fakivágások után a történeti értékkel bíró, értékleltárban szereplő idős fákat helyben és azonos fajjal kell pótolni, ezeket a növénykiültetési tervlap tartalmazza. A sűrűbb részekben fajtacserékkel kell a kivágott fákat pótolni. Például a mauzóleum körül lucfenyők telepítését javasolja a tudományos kutatás. A fenyőkörnél, mely önmagában egy különleges tájképi elem, erdefenyőket javaslunk telepíteni, míg a közelében lévő tömöttebb, szintén körszerű állományban lombos fákat terveztünk. Nagyon hiányoznak a virágzó bokorfák, melyek gyönyörű, festői képet adnak a látványkapcsolatokban. Különösen szoliter állásban látványosak.

A fákat 1x1x1m-es ültető gödörrel, szarvasmarha trágya talajjavítással és egyoldali karózással kell elvégezni. A jobb eredés érdekében a törzs körül tányérozni szükséges.

Az északi és déli telekhatár mentén fagyalból takarósövénnyel telepítést terveztünk. Magasabbra növekvő virágzó cserjékből nagyobb cserjecsoportokat alakítottunk ki, főként padok környezetében. Igyekeztünk olyan cserjék telepítését előnyben részesíteni, melyek fellelhetők Kazinczy kertről szóló írásaiban is (pl. lícium, ribizli). Az árnyékosabb részekben félárnyékos tűző fajokat választottunk. A sírkertnél különösen fontos, hogy nyírt gyertyánsövényeket hozunk létre. A külső sort magasabbra (kb. 1,2m), a belső kört alacsonyabbra (80cm) kell nyírni. A cserjék telepítését is talajjavítással kell elvégezni.

Talajtakarók, évelők és gyepesítés

A tervezett növénytelepítést és a gyepesítést megelőzően a kert zöldfelületeit kétféleképpen kell előkészíteni: Azokon a gyepes tisztásokon, ahol nem történik terepmozgatás vagy földmunka, elegendő a jó minőségű erdei talaj átforgatása, itt humuszerítés nem szükséges. A földmunkával érintett területeken azonban, tehát a tervezett burkolatok környezetében, valamint a sűrűn fásított kertrészekben mindenképpen szükséges humuszos, gazmentes, jó vízháztartású I. osztályú termőföld terítése 10cm vastagságban. (finomtereprendezés)

A park jelentős zöldfelülettel rendelkezik, melynek túlnyomó többségét a gyepes felületek teszik ki. Jelen állapotban is és a tervezett kialakításban is. A gyeppen álló idős fák, facsoportok alkotják a kert fő szerkezeti vázát. Az árnyas, tömöttebb falombokkal takart részekben árnyéki gyeppótlók, árnyéket bíró talajtakarók, erősen terjedő évelők telepítését terveztük. Ez azon kívül, hogy nagyon dekoratív, a fenntartási feladatokat is csökkenti. Ilyen telepítéseket a Kazinczy utcai telekhatár mentén és a sírkert területén nagyobb mennyiségben javaslunk. A borostyán, az orbáncfű, a télizöld meténg, árvacsalán, gólyaorr fajták a történeti kertekben is autentikusak.

Dekoratív évelőkiültetést a sírkertben és a mauzóleum előtti ovális növényágyásban helyeztünk el, valamint a sírkerthez vezető kettős gyertyán fasor alatt. Ezekről jelzik a fontosabb, kiemelt térrészeket. Ugyanakkor azzal is számolni kell, hogy a szőnyegálynak, bár évelőkből és nem egynyáriakból terveztük magasabb a fenntartási igényük. A sírkerthez vezető kettős gyertyán fasor alá árnyéket kedvelő, örökzöld páfrányokból terveztünk kiültetést. A sírkertbe árnyéki talajtakarókból álló kiültetést terveztünk, melyekbe szépen belesimulnak majd a meglévő sírok. Tervünk szerint ezzel a jelenleg szétszórt, elég elhagyatott képet adó, nemzeti sírhelyhez méltatlan kialakítást megszüntetjük, és hangulatos, rendezett, jól elkülönülő, de nem hivalkodó mikro teret, kertrészt hozunk létre, melyben jelentős szerepet kapnak a növények.

A Mauzóleum előtti szőnyegágy növénykiültetése tengelyesen szimmetrikus. A szegély mentén 30cm széles, 30cm magasságra nyírt törpe Buxus szegélynövény kerül. Belül a kiültetés rajzolatát 20cm széles évelő sávok rajzolják ki. Ezen belül 30-50cm magasságra növény szoliter évelőket és nagyobb felületek kitöltésére elterülő, főként sziklakerti évelőket terveztünk. A növények többsége örökzöld. A domb tetejére egy jukka kerül. A kiültetés rajzolatát az évelők különböző levélszíne adja (szürke, vörös, zöld), de többségük remek látványt nyújt hosszantartó virágzásukkor is. A kiültetést nagy darabszámmal, sűrű térállásban terveztük, de kb. 2 év alatt várható, hogy a talajtakaró

növények egyöntetű felületet alakítanak ki. Ez idő alatt rendszeresen kell gondoskodni a gyomtalanításról, mivel a sziklakerti növények kis méretük miatt nem teszik lehetővé a felület mulcsozását.

TERVEZETT NÖVÉNYEK LISTÁJA

<i>latin név</i>	<i>magyar név</i>	<i>méret</i>	<i>db (összesen)</i>
TELEPÍTENDŐ FÁK			
Ac <i>Acer campestre</i>	mezei juhar	SF 3xi. Fld. 16/18	12
Ae <i>Aesculus hippocastanum</i>	közönséges vadgesztenye	SF 3xi. T Fld. 25/30	1
Ca <i>Carpinus betulus</i>	közönséges gyertyán	SF 3xi. Fld. 16/18	5
<i>Carpinus betulus</i> (sövényként ültetve)	közönséges gyertyán	Kont. 3L 60/80	202
Fr <i>Fraxinus excelsior</i>	magas kőris	SF 3xi. Fld. 16/18	24
Mo <i>Morus alba</i>	fehér eperfa	SF 16/18	1
Pi <i>Pinus sylvestris</i>	erdeifenyő	SF 3xi. Fld. 100/125	23
Qr <i>Quercus robur</i>	kocsányos tölgy	SF 3xi Fld. 14/16	1
Ro <i>Robinia pseudoacacia</i>	fehér akác	SF 3xi. Fld. 16/18	17
Ti <i>Tilia platyphyllos</i>	nagylevelű hárs	SF 3xi. Fld. 18/20	5

TELEPÍTENDŐ CSERJÉK			
<i>Buxus sempervirens</i> (gömb formára nyírt)	örökzöld puszpáng	Fld. 80/100	6
<i>Crataegus monogyna</i>	egybibés galagonya	Kont. 3L 40/60	7
<i>Cornus sanguinea</i>	veresgyűrű som	Kont. 2L 40/60	30
<i>Cornus florida</i>	virágos som	80/100	2
<i>Corylus avellana</i> 'Purpurea'	vérmogyoró	Kont. 40/60	3
<i>Forsythia x intermedia</i> 'Lynnwood'	aranyvessző	Kont. 3L 40/60	15
<i>Ligustrum ovalifolium</i>	télizöld fagyal	Kont. 2L 40/60	1032
<i>Lycium barbarum</i>	közönséges ördögcérna	Kont. 2L 40/60	87
<i>Philadelphus coronarius</i>	pompás jezsámen	Kont. 3L 40/60	36
<i>Ribes aureum</i>	arany ribiszke	Kont. 2L 30/40	35
<i>Chaenomeles speciosa</i> 'Nivalis'	japánbirs	30/40	45
<i>Rosa canina</i>	gyepűrózsa	Kont. 2L 40/60	55

Rosa 'Félicité et Perpétue'	futó rózsza (fehér)	Kont. 2L	4
Rosa 'Awakening'	futó rózsza (rózsaszín)	Kont. 2L	4
Syringavulgaris	közönséges orgona	Kont. 3L 40/60	27
Viburnum x carlcephalum	illatos bangita	Kont. 3L 40/60	25
Viburnumopulus 'Roseum'	labdarózsa	Kont. 2L 60/80	12

TELEPÍTENDŐ ÉVELŐ NÖVÉNYEK			
Ajugareptans 'JungleBeauty'	indás ínfű	CS11	30
Asarumeuropaeum	kereklevelű kapotnyak	CS11	1275
Brunneramacrophylla	kaukázusi nefelejcs	CS11	227
Geraniummacrorrhizum 'Album'	illatos gólyaorr	CS11	751
Hederahelix	borostyán	CS11	873
Heucherasanguinea 'Leuchtkäfer'	vérvörös tűzeső	CS11	441
Liriopemuscar 'Moneymaker'	gyöngyikés gyepliliom	CS11	607
Pulmonariaofficinalis	pettyegetett tüdőfű	CS11	685
Saginasubulata	szálkás zöldhúr	CS11	140
Vinca minor	kis meténg	CS11	871
Waldsteiniaternata	indás berkipimpó	CS11	2855
Yuccafilamentosa	fürtös pálmaliliom	CS11	2

TELEPÍTENDŐ CSERJÉK ÉVELŐ NÖVÉNYEK (SZŐNYEGÁGYHOZ)			
Armeriamaritima 'Rubrifolia'	tengerparti pázsitszegfű	CS11	18
Buxussempervirens 'Suffruticosa'	törpe puszpáng	Kont. 2L 20/30	105
Ajugareptans 'JungleBeauty'	indás ínfű	CS11	123
Delospermanubigenum	sárga élvirág	CS11	54
Saginasubulata	szálkás zöldhúr	CS11	44
Santolinarosmarinifolia	zöld cipruska	CS11	6
Stachysbyzanthina	gyapjas tisztessű	CS11	14
Sedum album 'Roseum'	fehér varjúháj	CS11	30

Thymus x citriodorus 'Archers Gold'	citromillatú kakukkfű	CS11	30
Yuccafilamentosa	fürtös pálmaliliom		1

TELEPÍTENDŐ PÁFRÁNYOK			
Dryopterisfilix-mas	erdei pajzsika	CS11	338
Matteusiastruthiopteris	struccpáfrány	CS11	188
Polistichumaculeatum	karélyos vesepáfrány	CS11	328

A tervezet növénytelepítéseket és gyepesítés előkészítését a K5-1 és K5-2 tervlapok ábrázolják.

A kiemeltebb részekre külön részletek készültek, ilyen a sírkert (K5-4-es tervlap) és a mauzóleum előtti ovális szőnyegággy tervlapjai (K5-3-as tervlap).

Kertfenntartási igények, öntözés

A tervezett gyepfelületek mennyisége a pályázattal érintett területen kb. 39.000 m², míg a tervezett létesítendő növényfelület kb. 2.300m², a tervezett állapot (fakivágások és telepítések) után a park faállománya 882db fa lesz. Ez a mennyiségű megújuló zöldfelület igényli az öntözési lehetőségek kiépítését, amely jelenleg nincsen megoldva. Ez a tervek szerint két fűrt kútról kézi locsolócsapokról (vízkonnektor)fog történni. Az egyik fűrt kutat a díszmedence környékén helyezte el a tervező, mely az északi parkrész vízellátását van hivatott megoldani. A déli részeket a fenyőkör közelében lévő fűrt kút fogja biztosítani.

A kert fenntartási munkái az alábbi kategóriák szerintiek:

- faállomány kezelése
- időszakos parkfenntartási munkák
- állandó parkfenntartási munkák

A park jelenlegi kerti gép és szakember állománya alapján elmondható, hogy ezek fejlesztésének hiányában külső szakségek számára kell a fenntartási munkákat kiadni!

Meglévő fák kezelési tervéhez:

Az adatszolgáltatásként megkapott fakataszter alapján táblázatban gyűjtöttük a különböző kezelést igénylő fabetegségeket. Így összesen 1144 kezelendő betegség található a faállományban. A faápolási munkák elvégzése nem része a pályázatnak. Javasoljuk a faállomány felülvizsgálatát, hogy az eltelt idő során nem-e történt balesetveszélyes sérülés. A faápolási munkákat ütemezve, (kezdvé a legsúlyosabb, veszélyes esetekkel) szakképzet faápolóval javasolt elvégeztetni. Kisebb munkák, mint borostyánleszedés, vagy sebkezelés kertésszel is elvégeztethető.

Általánosságban elmondható, hogy a kert faállományában a legrosszabb egészségi állapot az akácoknál (Robiniapseudoacacia), majd a mezei juhar (Acer campestre) egyedeinél figyelhető meg. A kert rendkívül magas lombkorona borítottsággal rendelkezik, és jelentős területen nagy átfedés van a koronaszintben. Az alászorult egyedek torz növekedése természetes, de a kert esztétikai értékét kimondottan rontja.

Az állomány ritkítása fontos szempont volt a megújítás során.

A gyökeret és gyökérnyakat érintő leggyakoribb problémák:

Felszínre került gyökerek: (45 db faegyedet érint)A kert felújítása során fokozott mértékben kell ügyelni a **felszínre került gyökérzet védelmére, újbóli takarására, az erodálódott termőtalaj pótlására**, a gyökérzóna védelmére az építési munkálatok alatt vagy az úthálózat megújítása során. pl.: Sírkertnél felszínre került Carpinus betulus gyökerek

Gyökérsarjak: (31 db faegyedet érint) Gyökérsarjak szakszerű eltávolítását a téli időszakban érdemes elvégezni. Miután a gyökérsarj körül a föld megfelelően ki lett bontva, a sarjak erőteljes mozdulattal, visszafelé húzva tépendő le. (A gyökérsarjak metszőollóval történő eltávolítása nem célravezető)

Gyökérnyaki odvasodás: (21 db faegyedet érint)A fertőzött részeket a kialakult nyíláson keresztül ki kell tisztítani! Az odú tisztításakor a védekezési zóna szöveteit meg kell óvni! Az odúban és környezetében a talajt 10 cm vastagságban vízelvezető rétegre kell kicserélni! Az odú felületét sebkezelő anyaggal kezelni kell! Az odú nyílása jól szellőző, mechanikai védelmet biztosító drótszövettel zárandó le. A kezelt sebet kétfévente ellenőrizni kell.

Gyökérnyaki sérülések elkerülésére a damilos fűkasza megfelelő használata, és a figyelmes munkavégzés elengedhetetlen.

Törzset érintő leggyakoribb problémák:

Ferde, hajlott törzs: (99 db faegyedet érint) Ha a fa valamilyen irányba húz vagy dől, metszéssel segíthetjük egyensúlyát helyreállítani. A koronának abból a részéből metszünk le, amerre a fa dől. A biztosító metszésnél is figyelni kell a fa egyensúlyára.

Odvasodás: (62 db faegyedet érint) A fertőzött részek eltávolítását követően a seb kezelendő. A lehetőségekhez képest a legjobb sebkezelőt kell kiválasztani. (A kisebb sebeket méhviasszal, a nagyobbakat pedig lenolaj kencével hígított olajfestékkel kezeljük, amibe gombaölőt teszünk.) Fontos az odú szárazon tartása, a bekerült nedvesség folyamatos elvezetése. Ha az odú felfelé nyitott, le kell zárni a belé folyó csapadék elől. A nagyobb odvak alján szellőzőnyílás hagyható, hogy a levegő átjárhassa. A kezelt sebet két évente ellenőrizni kell.

Borostyán kúszik a fára: (107 faegyedet érint) Főként ferde, aszimmetrikus lombkoronával rendelkező faegyedek esetében fontos a rákúszott borostyán eltávolítása, mivel az veszélyezteti a fa egyensúlyát.

Kéregsérülés: (46 db faegyedet érint) Jól kezelhető sérülés. A kisebb sebeket méhviasszal, a nagyobbakat pedig lenolaj kencével hígított olajfestékkel lehet kezelni, amibe gombaölőt érdemes keverni. Friss kéregsérülés esetén, amennyiben a fás rész nem sérült, a levált kéreg szorítókötéssel még visszaforrasztható. Ha nem forrasztható vissza a kéreg, akkor az elhalt kéreg eltávolítása szükséges. Az ép kéreg széle egyenesre vágandó, majd ezt követően a metszési felület és a szabadon maradt farész kezelendő.

Koronát és koronaalapot érintő leggyakoribb problémák:

Féloldalas, aszimmetrikus, vagy ferde korona: (292 faegyedet érint) Statikai metszéssel segíthető a fa egyensúlyának helyreállítása. A koronának abból a részéből kell vágni, amelyik irányba a fa dől.

Száraz ágak: (62 faegyedet érint) Az állomány nagy részénél a korona száraz ágakkal terhelt, melyek veszélyesek lehetnek a látogatókra. Növényvédelmi és esztétikai célból is fontos a terhelt korona ritkítása, ápoló metszés elvégzése szinte a teljes állományon.

Odvas koronaalap: (32 db faegyedet érint) Az odú tisztítását és kezelését követően gondoskodni kell az odú víztelenítéséről és lefedéséről. A sebet két évente ellenőrizni kell.

A park fenntartási munkáit a 6. Mellékletben található táblázatban foglaltuk össze. A meglévő fák kezelési terve a K0-2 tervlapon látható.

Kitűzés

A parkba tervezett szegélyek nyomvonalát, a berendezési tárgyakat és a tervezett fákat EOY helyes pontkoordinátákkal tűztük ki. A pontkoordináták listájában feltüntettük, hogy az mit tűz ki, egyben a tervezett Balti feletti magasságot is feltüntettük. Alaprajzi kitűzéskor javasoljuk, hogy magasságilag is kerüljenek kitűzésre a pontok. Igény esetén a geodéziai felmérésre készül kitűzés digitálisan kiadható a kitűzést végző geodétának.

**A kitűzési pontokat a K3-1 és a K3-2-es tervlapok ábrázolják.
A kitűzési pontkoordináták jegyzéke a 3. Mellékletben található.**

Tereprendezés

A parkbatervezetlegjelentősebb feladat a sétányok vízelvezetési problémáinak megoldása. Jelenleg a sétányok kiemelt betonszegélyeik miatt és magassági vonalvezetésük miatt vápaként működnek, a zöldfelületről idefolyó és a burkolat eső víz nem tud kijutni, a meredek lejtések miatt folyamatosan kimosta a zúzalékot olyan mértékig, hogy a szegélyek bizonyos szakaszokon kidőltek. Ennek a problémának a megoldására a sétányok (felújítandó és tervezett) szintjeit úgy rendeztük, hogy azok legalább egy oldalon ki tudják a környező zöldfelületre vezetni a vizeket, ahol az elszikkad, és a burkolatok keresztmetszeti kialakításánál a süllyesztett szegélyeket és bakhátas kialakítást terveztük.

Ennek a célnak a megoldása érdekében néhány szakaszon a meglévő burkolati szinteket jelentősen megemeltük. A burkolatok mentén mindkét oldalon 3-3 méteres sávban határoztuk meg a durvatereprendezés szükséges vonalát, amely mértéke a keresztmetszeteken ábrázoltak szerint változik. Van ahol töltés (többségében), van ahol bevágás szükséges. A töltés mértéke nem haladja meg az 50cm-t.

A tereprendezési terveken ábrázolásra kerültek a meglévő maradó magasságok, a tervezett magasságok és lejtések. Ahol egyértelmű mért adat volt, ott a tervezett adat alatt feltüntettük a meglévő magasságokat is, így egyértelmű a tereprendezés mértéke és iránya is. A sétányok mentén ábrázoltuk az új szintvonalakat is, csatlakozva a meglévőkhöz. A meglévő maradó fák esetében – néhány egyedet kivéve (főként burkolatok közelében) – megtartottuk

a meglévő magasságokat, azt a 10cm-es humuszterítés követően kell elérni, tehát a finom-tereprendezés során.

A tereprendezési tervet a K4-1 és a K4-2-es tervlapok ábrázolják melyeken feltüntetésre kerültek a T jelű keresztmetszetek is a durvatereprendezés ábrázolására.

A K4-3 tervlapon a meglévő és felújítandó sétányszakaszoknál torzított léptékű hosszmetseteket készítettünk, melyeken a meglévő és tervezett terepviszonyok láthatók.

Szakági kapcsolódások

A tervezést megalapozó méréseket az alábbi szakemberek végezték el, még a koncepció fázisban:

Faállomány műszeres vizsgálata

Erről részletesebben a jelenlegi állapot fejezetben írtunk. A teljes mérési dokumentáció megtalálható a megrendelőnél (PIM) és digitálisan átadásra került a tervcsomag mellékleteként.

A dokumentáció részét képezi a Garden Faápoló Kft. (Ócsvári Gábor erdőmérnök, a Magyar Faápolók Egyesületének minősített szakértője) 2018. novemberében készített FAKOPP vizsgálata.

Talajmechanika

A 2019 január végén történt két fúrás a parkban, egy a bejárat kapu környezetében (2. pont), egy pedig a mauzóleummal szemben, a tervezett díszkút területén (1. pont). A teljes talajvizsgálati jelentést el kell a kivitelezés előtt olvasni! Az alábbiakban néhány, a kert kivitelezésével kapcsolatos megállapítást idézünk be.

„A feltárások és szondázások alapján, a fúrásaink közül az 1 fúrásban 5,0 m-ig egységes szürkésbarna kövér agyag, a 2 fúrásban 2,8 m-ig szürkésbarna és barna kövér agyag, innen 5,0 m-ig barna köves közepes agyag talajokat tártunk fel, melyek merev/kemény konzisztenciájúak. A termett talajok III. fejtési osztályba sorolhatók. Visszatöltésre nem alkalmasak.”

„A beépítéssel érintett részeken a növényzetet és a felszíni, laza, növényi gyökerekkel átszőtt, magas szerves anyag tartalmú fedőréteget el kell távolítani. Fák kivágásánál tuskóirtás is szükséges és a tuskók helyét tömörített talajjal kell feltölteni. A lehumusztolt terep felső 0,25 m vastag rétegét tömöríteni kell (az elérendő tömörség $Trp \geq 90\%$). A szükséges teherbírás $E2 \geq 25 \text{ MN/m}^2$.

Felhívjuk a figyelmet arra, hogy földmunkát csak arra alkalmas időszakban lehet és szabad végezni. Téli, kora tavaszi, hóolvadási időszakban, amikor a talaj átfagyása felenged, illetve csapadékos időszakban nem szabad lehumusztolást és töltésalapozást végezni, mert maga a gépekkel történő munkavégzés teszi elfogadhatatlanná a földmű minőségét. A földmunkákat célszerű lehetőség szerint száraz időszakra ütemezni. Csapadékos időszakban, a talajrétegek átáznak, a munkagépek mozgatása nehézséggel jár, talajt tömöríteni nem lehet. A csapadékvíz elvezetéséről naprakészen kell gondoskodni. Koncentrált csapadékvíz a kötőanyagmentes talajkörnyezetben káros kimosódásokat okoz!”

Talajvizsgálati jelentés: Nyírgeo Kft., Jávor Csaba okl. hidrogeológus Gte-2-367/2005 munkatárs: Ungvári Albert.

A környezetrendezés és a tervezési program szerint a következő szakági tervekkészültek kiviteli szinten:

Építészet

A Megbízó részéről a koncepciótervi fázisban döntés született, hogy nem készül beléptető pavilon a kertbe. Ezért az építészeti feladatok leszűkültek a mauzóleum belső világítás és elektromosfűtés cseréjére, amely minimális építészeti tervezést igényelt. Az építészek elkészítették a mauzóleum felmérési tervét és ábrázolásra kerültek a belső és külső homlokzaton a cserélendő világító testek, kapcsolók, a falra szerelhető elektromos fűtőpanel elhelyezése, és egy szakaszon belül, a külső vezetékkábel helyet falba került a meglévő vezeték.

A mauzóleum kívülről a főhomlokzata előtt földre helyeztet reflektorokkal hangulatvilágítást kapott.

Ezek a munkálatok bejelentés kötelesek, melyhez az PIM részéről megkaptuk a mauzóleum Építéstörténeti kutatási dokumentációját.

A mauzóleumot érintő fejlesztési feladatok építészeti és elektromos tervei külön tervcsomagként megtalálhatók (B5 Építéstudió kft. és KaraWatt Terv Bt.)

Elektromos ellátás

A mauzóleum külső megvilágítását földbe süllyesztett irányított lámpatestekkel oldotta meg a tervező, amelyek fénye kellően visszafogott, nem túl reflektorszerű. A tervek szerint csak a főhomlokzat kerül megvilágításra. Az **épület belső világítása** a műemléki értékeket legkevésbé károsító módon alakítandó ki, rejtetten, felhasználva a meglévő elektromos kiállásokat.

A Megbízó igénye, hogy az emlékkert fő útvonalai(amely a fő kapubejárattól a mauzóleumot érintve a Magyar Nyelv Múzeumához vezet) kapjon esti megvilágítást. Magas fénypontú 3-4 méteres **kandeláber**ek kihelyezését terveztük, amelyek 15-20 méteres távolságban elhelyezve kellő megvilágítást adnak.

Az emlékkerttel kapcsolatban a **tervezett díszmedence vízgépészete és a tervezett fúrt kutak szivattyúisigényelnek** elektromos ellátást.

A mauzóleumot érintő fejlesztési feladatok építészeti és elektromos tervei külön tervcsomagként megtalálhatók (B5 Építéstudió kft. és KaraWatt Terv Bt.)

A kerti világítások és a padok környezetében gyengeáram vételi lehetőségek kialakítása külön tervcsomagban található: KaraWatt Terv Bt. Kreitzer Attila okl. villamosmérnök V 07-1054.

Közművek, locsolóhálózat kialakítása

A díszmedence vezetékes vízről való ellátását és a téli fagymentesítéskor a vegyszeres víz leeresztését szennyvízbekötéssel kellett megoldani. A külső közmű tervek ezt tartalmazzák. A Kazinczy utcai szennyvízhálózatra való rákötés és az épített kerítés mentén elhelyezésre kerülő vízmérő óra engedély köteles.

Az emlékkert zöldfelületeinek öntözése fúrt kutakból származó víz felhasználásával oldható meg. A kb. 4 hektáros zöldfelület öntözéséhez összesen **12 kerti csap** létesítése szükséges, amelyekre 35 méteres kerti slag csatlakoztatható, így lehetővé válik a teljes terület kézi locsolása. 6-6 kerti csap, vízkonnektor) került bekötésre egy-egy fúrt kútra.

A kapott közműgenplant a tervezési területen belül és a környező utcákra vonatkozóan a növénytelepítési tervlapokon ábrázoltuk.

Külső közmű tervcsomag: Forma-Style Kft., Fodor Zoltán okl. gépészmérnök G/05-1344

Fúrt kút

Az emlékkert zöldfelületeinek öntözéséhez szükséges víz biztosításához minimum **2 db fúrt kút** létesítése szükséges. Az egyiket a mauzóleum előtti zöldfelületben a másikat a fenyőkör melletti facsoport szélén javasoljuk elhelyezni a lehető legkevésbé látszódo helyen. A létesítendő fúrt kút mélysége a talajvíz elhelyezkedésétől függ, melyet a kútengedélyezési tervek határozzák meg, de teljes biztonsággal csak a fúrás után lehet megmondani a kút mélységét. Mivel a talajmechanikai fúrásokban talajvizet 5 méteres mélységben nem találtak, és a vízügyi adatsorok sem tartalmaznak adatokat a terület

környezetében engedélyezett kutakra, ezért a kútervekben 40m mély keresőfúrások lemélyítését írta elő a tervező. Az egyik kútra a tervezett mélység 25m, míg az északi esetében 30m, de ezek a kereső fúrások tekintetében fognak pontosodni és a létesítési engedélyek fogják tartalmazni.

Ugyanakkor a talajmechanikai jelentés szerint Kazinczy utca 256 alatti ház udvarán lévő – a mélyebben fekvő 2-es fúrásnál is ~1,5 m-rel mélyebben található – ásott kútban ~5,0 m mélységben észleltek talajvizet.

Mindegyik fúrt kút 6-6 db kerti csapot lát el vízzel, kb. 2-2 hektár terület egység vízellátását biztosítva. A fúrt kutaktól a kerti csapok vezetékek ellátását a külső közmű tervek tartalmazzák. Az engedélyezési tervcsomagban a tervezett zöldfelületek vízellátása alapján számolt vízigény tetemes, napi 192m³/nap. Ez azonban automata locsolóhálózat kiépítése esetén igaz, kerti kézi locsolás esetén a kutakban lévő vízmennyiséghez és az időjárási viszonyokhoz lehet igazítani a locsolás intenzitását.

A fúrt kutak aknáiba nagy teljesítményű szivattyúk (GRUNDFOS SP 5A-12), érzékelők, kapcsolók kerülnek. A tervdokumentáció tartalmazza az akna vízgépészeti berendezési tervét. A kézi öntözéshez a szivattyúknak egyenként 75m emelőmagasságot és 100l/perc teljesítményt kell tudniuk a talajszinten 4 bar nyomás mellett (ehhez még hozzájön a kútban lévő víz szintjéből származó szintkülönbség). A szivattyúkhöz a lágyindításhoz szükséges frekvenciaváltó is szükséges. A fúrt kút aknáit egyenként 1,5x1,5x2,0m méretűek, vízzáró betonból, földbe süllyesztve, 80cm-es bebúvó nyílással készülnek.

A kútszivattyúk szivattyúvezérlő feladatai:

- Elektromos motorvédelem: a szivattyú elektromos teljesítményéhez igazított motorvédő.
- Érintésvédelem: szivárgó áramok esetén, a betáplálási oldalon egy 30mA hibaáramú áramvédő kapcsoló leold
- A szivattyú szárazon-futás védelme (konduktív szondákkal)

A rendszer működése: Az öntözést a kutakban elhelyezett búvárszivattyúk végzik, amelyet a rendszerbe beépített nyomástávadó indítójele működtet (bármilyen vízelvétel esetén elindítja a szivattyút). A szivattyú tápellátását (400V) a vezérlés biztosítja. A szivattyú megfelelő nyomásának (fordulatszámának) beállítását a frekvenciaváltó végzi. A vezérlés a kútban elhelyezett konduktív szonda segítségével folyamatosan figyelemmel kíséri annak vízszintjét, és mindaddig engedi az öntözőszivattyút működni, ameddig a víz egy kritikus szint alá nem csökken (Szárazon-futás védelem - szonda). Amikor ez az alsó szonda szárazra kerül, a védelem leállítja a szivattyút, és

csak akkor indítja el újra, ha a felső szárazon-futás védelmi szondáig felemelkedik a vízszint.

Fontos megjegyezni, hogy a szintérzékelés mindig egy földpotenciálú referencia ponthoz képest érzékeli a víz jelenlétét, tehát a vizsgálandó kútban kell lennie egy földelt fémrésznek (vagy egy másik szondának).

A szivattyúk fordulatszáma rugalmasan igazodik a vízigényekhez. A szükséges üzemi nyomásszint automata rendszer telepítése esetén: 4,7 bar.

Széphalom Kazinczy Emlékert öntözőkútjainak vízjogi létesítési engedélyezési terve: Aquandia Vizes Mérnöki Iroda, Schubertné Gergely Ágnes okl. geológusmérnökVZ-TEL, VZ-TER, VZ-VKG-18-0509

Vízgépészet

A tervezett díszmedence vizének forgatásához és a szökőkút tervezett vízképének létrehozásához vízgépészeti tervek készültek. A díszmedence leírásánál ismertettük a medencetestet érintő vízgépészeti berendezéseket (fúvókák). Ezek pontosabb, és a medencétől kb. 5m-re lévő vízgépészeti aknában lévő berendezések ismertetése a szakági tervcsomagban látható. Kivitelezést a szakági tervek szerint kell elvégezni!

Szökőkút vízgépészeti tervcsomagja: GanzHydro Kft., Szűcs Sándor gépészmérnök, vízgépész tervezőGP-T 01-10800, munkatárs: Mühl Tamás